

KEMIJÄRVI LUUSUA NEITILÄ 4

Kaivaus vuosina 1962-1964.

Pekka Sarvas.

Kemijärvi Luusua Neitilä 4.

Asuinpaikan kaivaus vuosina 1962-1964.¹⁾ Kiintopisteenä käytettiin rinteessä olevaa kantoa, jonka korkeus oli 149,58 m ymp.

Kaivaus vuonna 1962.

Selostukseen liittyy 16 karttaa ja 6 kuvataulua, joissa valokuvat negatiiveista 35902-35921.

Löydökset on luetteloitu numerolla KM 15671:1-1320.

Inventoitaessa Luusuassa niitä Kemijoen ranta-alueita, jotka voimalaitosten rakentamisen yhteydessä tulisivat jäämään veden alle löytyi Neitilä 4:ksi nimetty asuinpaikka. Maanlaatu Neitilä 4:ssä on hienojakoista savihietaa. Paikalle kaivettiin itä-länsi-suunnassa koeja (K:1-13), jolloin kulttuurimaa todettiin hyvin paksuksi (vrt. profiili, liite 1). Koeajan yläpäässä heti pinnan alla (K:9-12) oli rautakuonaa, jonka tihein esiintymä oli ruuduissa K:11 ja K:12 noin 20 cm pinnan alla olevassa nokikerroksessa (kuonan esiintyminen merkitty mustalla profiilikarttaan). Koeajan ruuduista K:10-13 saatiin rautakuonaa talteen yhteensä noin 50 kg (KM 15671:1317-1320). Mainitussa nokikerroksessa esiintyi jonkinlaisena tasona laattakivistä tehtyä kiveystä (kuvataulu 1). Ruudussa K:13 oli heti turpeen alla, noin 10-15 cm syvyydessä asbestikeramiikkaa, ruudussa K:11 sitä tavattiin rautakuonakerroksen alaosasta, kuitenkin hieman korkeammalta kuin

1) Paikan tarkasta sijainnista ja omistussuhteista ks. Pekka Sarvaan kertomusta "Kemijärvi Luusua; Neitilän esihistoriallinen asuinpaikkaryhmä" topografisessa arkistossa.

pronssikirveen valinmuotin kappale (KM 15671:1299). Sekä rautakuonan että keramiikan yhteydessä oli runsaasti kvartseja. Ajan puutteen vuoksi ryhdyttiin koeojan löytököyhältä näyttävää alaosaa kaivamaan lapiolla. Tällöin kuitenkin osuttiin ruudussa K:5 tumman maakerroksen alapuolella heikompaan, runsaasti palanutta luuta sisältävään kerrokseen, joka jatkui yläpuolen ruutuihin aina ruutuun K:10 asti. Tälle kerrokselle (taso 2, vrt. profiilikartta) näyttävät suurikokoiset karkeasti isketyt kvartsit palaneen luun ohella olevan ominaisia. Tämän ja saviastioita sisältäneen päälimmäisen kulttuurikerroksen välissä oli melkoisen paksuutti (noin 30-40 cm) löytököyhää tummaa kulttuurimaata ja sen alapuolella kerrostuma, jossa oli yksipuolisesti joskin runsaasti vuorikristalli-iskennäisiä sekä niiden ohella joitakin harvoja palaneita luita (K:6-11). Palaneet luut olivat maan märkyuden vuoksi niin haperoita, etteivät ne pysyneet ehjinä. Koeojan ruutujen 1 ja 2 yhtymäkohdasta tavattiin verkonpainoja, yhteensä 13 kpl. (KM 15671:1315,1316). Ne olivat syvällä, noin 30 cm pohjasta ylöspäin (kuvataulu 6). Lukuunottamatta edellä mainittua laakakivilatomusta ei koeojassa ollut muita kiveyksiä.

Koeojan pohjoispuolelle paalutettiin kaivausalue, joka käsitti ruudut K:5-8, L:4-8 ja M:4-8 (liite 2). Alue, joka käsitti noin 40 m², kaivettiin kuutenatoista tasona. Kyseessä oli puhtaasti tekninen suoritus, kaivetut kerrokset eivät olleet mitenkään toisistaan erottuvia. Tasojen 1 ja 2 vaakituslukemat on ilmoitettu pintavaakituskartan yhteydessä; ensimmäinen kartta on piirretty kaivausalueen tasosta 3 (liite 2 ja kuvataulu 2). Tässä tasossa havaittiin ruuduis-

sa M:4 ja M:7 kiveykset, jotka erottuivat muuten melko vähäkivisestä tasosta. Maa näiden kiveysten kohdalla ja ympärillä ei kuitenkaan ollut mitenkään tason muusta maasta poikkeavaa. Jo seuraavassa tasossa nämä kiveykset ovat käyneet epäselviksi, eivätkä enää erotu tason muusta kiveyksestä (liite 3). Nyt sen sijaan tulee ruudussa M:8 vastaavanlainen kiveys (kuvataulu 3), joka vielä seuraavassa tasossa erottuu (liite 4). Kun päästään tasoon 7 (liite 6), alkaa ruuduissa K:8, M:7-8 näkyä voimakkaita noki- ja punamaaläiskäitä samaten tasossa 8 ruudun L:6 kohdalla (liite 7). Tasossa 9 noki- ja punamaaläiskäitä on ruuduissa K:7-8, L:6-8, M:6,8 (liite 8). Tasossa 10 on kiveys harventunut jo huomattavasti, noki- ja punamaaläiskät ovat kadonneet (liite 9). Ruuduissa K:6-7 tulee näkyviin selkeä kiveys, joka vaikuttaa liedeltä (liitteet 9-10, kuvataulu 4). Tasossa 11 liesikiveys jo on lähes kokonaan kadonnut, kiviä koko kaivausalueella on enää melko harvassa, noki- ja punamaaläiskäitä sen sijaan ilmenee jälleen ruuduissa K:8, L-M:7, M:6. Karkeaa hiekkaa tulee esiin ruudussa L:5-6 (liite 11). Tasossa 12 ei ole kuin muutama kivi, sen sijaan punamaata esiintyy voimakkaasti ruuduissa K:7-8, L:6-8, M:6. Karkean hiekan alue kasvaa huomattavasti edelliseen tasoon verraten (liite 12, kuvataulu 5). Kaivettaessa seuraavia tasoja laajentui koskemattoman maan alue jatkuvasti (karkeaa hiekkaa, savea). Noki- ja punamaaläiskäitä esiintyy hajanaisesti vielä tasossa 15 (liitteet 13-15). Tasossa 13 tavattiin ruudun L:8 itäpäässä runsaasti palanutta luuta (liite 13). Tasossa 14 havaittiin kaksi paalunreikää ruuduissa K:5-6 sekä suurehko hiililäiskä ruudussa L:6 (liite 14). Pieniä hiili-

läiskiä tavattiin vielä tasoissa 15 ja 16 (liitteet 15-16), joissa maa suureksi osaksi oli jo puhdasta savea tai savihietta.

Kaivaus vuonna 1963.

Selostukseen liittyy 24 karttaa ja 9 kuvataulua, joissa on valokuvat negatiiveista 35923-35951.

Löydökset on luetteloitu numerolla KM 16145:1-2166.

Kesällä 1963 Neitilä 4:n kaivausaluetta laajennettiin vuonna 1962 kaivetun alueen itäpuolelle, jonne paalutettiin ruudut K:9-13, L:9-13, M:9-12 (noin 44 m²) ja vuonna 1962 tehdyn koeajan eteläpuolelle, jonne paalutettiin ruudut H:8-12 ja I:8-12 (noin 40 m²). Alueiden sijanti selviää liitteestä 1 (ks. myös kuvataulu 1). Ensin mainittua aluetta nimitetään kaivausalue 1:ksi, jälkimmäistä kaivausalue 2:ksi.

Kaivausalue 1.

Tällä alueella havaittiin heti kaksi painauma; ne sijaitsivat ruuduissa K:9 ja L:11-12. Näistä varsinkin edellinen erottui selvästi jo ennen kaivaukseen ryhtymistä turpeessa. Kaivaukseen ryhdyttyä havaittiin ruokamultakerroksen olevan ohuen; siitä samoin kuin aivan turpeen alareunasta oli löydöksiä. Alue kaivettiin neljässätoista tasossa. Kerrokset eivät olleet mitään luonnollisia ja selvästi toisistaan erottuvia vaan kyseessä oli puhtaasti teknillinen suoritus. Turpeen alus ja pari seuraavaa senttimetriä kuuluivat 1.kerrokseen; sitä seurasi taso, jossa ei ollut vielä piirrettävää (kuvataulu 2). 2.kerros kaivettiin noin 5-7 cm

paksuisena; tarkoituksena oli selvittää paikalla olevat kiveykset (liite 2). Ylipääntensä alue oli melko sekavaa pienistä kivistä muodostuvaa kivikkoa. Siellä täällä erottui punamaaläiskiä, jotka kuitenkin jäivät epämääräisiksi. Ruuduissa K:9 ja L:9 olevan painauman pohjalla oli selvästi erottuva kiveys. Ruutujen yläreuna (itäpää) oli huomattavasti alareunaa korkeammalla. Ruuduissa L:11-M:11 oli heti turpeen alla laakakivistä tehty pitkulainen, selvästi rajattu kiveys (liite 22 ja kuvataulut 3-4). Kivet olivat pahasti palaneita. Kiveyksen keskellä oli nokimaata, joka jatkui jonkin verran epämääräisenä myös kiveyksen ulkopuolelle. Kiveyksen sisällä olevasta nokimaasta löytyi runsaasti palanutta luuta. Kun päällimmäinen kivikerros purettiin, paljastui alta toinen kerros (liite 23 ja kuvataulu 4), joka käsitti kiveyksen keskiosan, ts. nokimaa-luulöytöalueen. Varsinkin kiveyksen eteläpäässä tuli päällimmäisen kerroksen alta nokimaata, joka viittaa siihen, että päällimmäinen kerros olisi ladottu "hiilloksen" päälle. Tultaessa tasoon 4, ei kiveyksestä ollut jäljellä kuin 4 kiveä; palanutta maata oli edelleen runsaasti (liite 4). Pääasiassa ruutuun L:12 osui matala syvennys, jonka pohjalta tavattu kiveys ei näkynyt selvästi ennen kuin 3.tasossa (liite 3). Sen eteläpuolella oli vuoden 1962 koeojaan ulottuvaa laakakivilatomusta ruudussa K:12 (vrt. v.1962 kartat). Useimpien laakakivien alta paljastui nokimaata. Kaivausalueen 1 tasot 4-14 eivät sisältäneet yhtään erottuvaa kiveystä. Kaivausalueen länsipäässä oli pienistä kivistä koostuvaa melko tiheääkin kivikkoa, itäpää sen sijaan oli vähäkivinen ja koskematon maa tuli esiin jo tasossa 7 laajentuen taso tasolta käsittämään pian koko alueen

itäpään. Länsipäässä kivikko alkaa jo tasossa 10 olla harvaa, mutta epämääräiset noki- ja punamaaläiskät jatkuvat edelleen (liitteet 12-16) aina tasoon 14 asti.

Kaivausalue 2.

Tämä alue kaivettiin kahdessatoista tasossa. Toisen kerroksen jälkeen paljastui ruuduissa I:11-12 vahva noki- maakerros, josta löytyi runsaasti rautakuonaa (liitteet 2-3).¹⁾ Ruuduissa H:9-10 tavattiin muutama pikku kiveys (liite 17), joista kaksi voisi olla pystypilarin tukikiveyksiä. Molempien kivet olivat pystysuunnassa ja melko palaneita. Ruuduista H:10-11 löytyi 3.kerroksesta "verkkokoristeista" asbestikeramiikkaa. Ylipäättänsä alueella 2 esiintyi "normaalialta" kulttuurimaata pienikokoisine kivineen ja jokseenkin epämääräisine puna- ja nokimaaläiskineen. Tasossa 9 oli kiveystä enää melko vähän, punamaaläiskiä sen sijaan useita (liite 11). Tasossa 10 tulee ruuduissa I:10-11 yht'äkkiä esiin tiheä kiveys (liitteet 18-21 ja kuvataulut 5-6), joka todennäköisesti oli liesi. Kivet olivat suuria ja palaneita; niiden yläpinnan korkeudella oli vahvaa punamaata. Kiviä poistettaessa näkyi niiden alapinnalla nokea. Koojan reunaa vasten kivet olivat niin tiheässä, ettei niiden poistamista voitu ajatella. Kiveys oli keskiosaltaan hiukan painunut. Kun päästään tasoon 11 loppuvat kivet kaivausalueelta, ainoastaan kiveys ruuduissa I:10-11 jatkuu (liite 19) ja ruudussa I:9 ilmestyy uusi kiveys (kuvataulu 6), joka oli noin 150 cm pitkä mutta vain 1-2 kivirivin levyinen. Kiveys kulki etelä-

1) Rautakuonasta ks. tarkemmin erillinen taulukko, jossa kuonan esiintyminen ja paino eri ruuduissa ja kerroksissa on säilytetty.

pohjoinen suunnassa päättyen koeojaan. Jatkettaessa I:10-11 ruuduissa olevan kiveyksen kaivamista, tuli kivien alta runsaasti hiiltä (liite 20 ja kuvataulu 6). Kiveyksen pohjalla oli runsaasti punamaata, samoin I:9 ruudussa olleen kiveyksen (liite 21 ja kuvataulu 6) pohjalla. Ruudussa I:10 tuli esille tuhta. Liitteessä 24 on esitetty profiilissa kiveys (liesi) ruuduissa I:10-11. Kaivausta syvemmälle jatkettaessa ei enää ilmennyt mitään piirrettävää (kuvataulu 9). Alueen alapäässä (ruudut 8-10) tuli selvästi erottuen esille vanhaa tulvamaata, joka oli väriltään tumman vaalean kirjavaa ja sisälsi melko runsaasti savea. Alueen yläpäässä maa oli vaaleaa punertavan kirjavaa kulttuurimaan pohjaa; kiviä ei enää esiintynyt lainkaan.

Kaivaus vuonna 1964.

Selostukseen liittyy 47 karttaa ja 8 kuvataulua, joissa valokuvat negatiiveista 38051-38077.

Löydökset on luetteloitu numerolla KM 16553:1-1834.

Kesällä 1964 kaivausalueetta laajennettiin v.1963 kaivettun alueen etelä- ja ~~pohjois~~^{itä}puolelle, yhteensä 56 m² (ruuturivit F-G ja ruudut H:13, I:13). Tätä aluetta nimitetään kaivausalueeksi 1. Kaivausta laajennettiinⁿ myös v.1963 kaivettujen ruutujen pohjoispuolelle, yhteensä 32 m² (kaivausalue 2; ruudut N-0:8-11). Myöhemmin avattiin siitä länteen vielä kolmas alue, yhteensä 24 m² (kaivausalue 3; ruudut N-0:6-7, P-Q:6). Kaivausalueetta 1 laajennettiin länteen päin ruuduilla F-I:6-7, yhteensä 32 m² (alue 1a). Alueiden sijainti edellisten vuosien kaivausalueisiin^{nähteen} selviää liitteessä 1.

Kaivausalue 1.

Alue kaivettiin paikoitellen jopa kahdeksassatoista tassossa (vrt. kartat). Alueen itäpää oli hyvin ruokamultapitoista kolmessa ensimmäisessä kerroksessa; kiveykset olivat harvinaisia näissä ylimmissä kerroksissa. Ruutujen F:12-13 rajalla havaittiin harvahko kiveys (liite 1), joka varmasti oli lieden pohjaa. Maa oli sen ~~mitä~~ länsipuolelta punertavaksi palanutta ja ruudussa F:12 oli lisäksi melko iso tuhka-alue, josta löytyi runsaasti palanutta luuta. Kolmannessa kerroksessa oli lisäksi kaksi pientä selvää kiveystä ruuduissa F:8 ja I:13 (liitteet 3,4). I:13 kiveyksen alta paljastui vain normaalia kulttuurimaata, neljännessä kerroksessa ei kiveyksen kohdalla ollut enää mainittavampia löytöjä (liite 2). Kiveys ruudussa F:8 jatkui. Viidenteen kerrokseen tultua oli alueen alapäässä (länsi-) runsaasti kiviä ja maa oli väriltään punertavaa. Kivettömimmissä yläpään ruuduissa maa oli hyvin tummaa "ruokamultaa" (liite 5). Ruuduissa F:12 ja G:12 oli vahvat rajalliset punamaa-alueet, jotka olivat noin 5-7 cm paksuisia. Kun tullaan seitsemänteen kerrokseen, on punavärisävy alueelta kadonnut (liite 7), itäpäässä on edelleenkin heikosti kiviä, länsipäässä pientä kivikkoa (vrt. myös liite 8). Kaivausta jatkettaessa paljastui siellä täällä puna- ja nokimaaläiskiä (liitteet 9-11). Ruudussa F:8 tuli koskematon maa vastaan jo 12.kerroksessa (liite 14) ja vähitellen se alkoi laajentua alueella. Ruudussa G:12 tuli kuitenkin vielä esille halkaisijaltaan noin $\frac{1}{2}$ m mittainen lieden pohja, joka erottui ympäristöstä erittäin selvänä palomaa-alueena (liite 15). Palomaan keskellä oli muutama kivi. Vielä kaivausta jatkettaessa tuli

ruudussa F:12 viidennessätoista kerroksessa kiveys (liitteet 18,19), jonka keskellä oli punamaata. Alue 1 kaivettiin pohjaan jäljelläolevilta osiltaan (liitteet 20-22). Maa oli mustanruskean laikullista; mahdollisesti vanhaa järven tai joen pohjaan hukkunutta rantasuota. Vielä viimeisessä kaivauskerroksessa havaittiin joitakin melko vahvoja punaisia palomaa-läikkiä.

Kaivausalue 1a (vrt. liitteet 2,5-16).

Alue kaivettiin kolmenatoista tasona. Löydöksiä oli vähänlaisesti ensimmäisestä kerroksesta, joka käsitti turpeen ja sen alla olevan melko paksun (5-7 cm) tulvamaakerroksen, jota esihistoriallinen asutus ei ollut sotkenut. Löydökset tulivat aivan tulvamaan ja vahvasti punertavan likamaan rajasta. Ainoana selvästi erottuvana kiveyksenä alueella on mainittava ruudussa G:6 kymmenennessä kerroksessa esiin tullut kiveys (liitteet 12,13). Aluetta voidaan maanlaatunsa ja kiviensä puolesta pitää täysin alueeseen 1 liittyvänä; mitään mainittavia eroja ei pintakerrosta lukuunottamatta esiintynyt. Liitteessä 23 on esitetty profiili kaivausalueiden 1 ja 1a (I) eteläseinästä.

Kaivausalue 2.

Alue kaivettiin viitenätoista tasona. Alueen itäpää oli ruokamultapitoinen kolmessa ylimmässä kerroksessa; kiveykset olivat näissä kerroksissa harvinaisia (liitteet 24,25). Ruudussa O:11 tuli pohjamaa vastaan jo 4.kerrokseen päästyä. Itäpään ruudut eivät olleet kovin löytörikkaita muutenkaan. Kun tullaan viidenteen kerrokseen, alkavat kaksi alinta riviä

(N-0:8-9) olla hyvin kivisiä ja punamaaläiskiä esiintyy hajanaisesti (liitteet 26,27). Maa oli yleissävyltään punaista karkeaa hiekkaa, jossa olevat pienikokoiset kivet olivat palaneita. Seuraavissa kerroksissa kivikko harvenee ja pohjamaata alkaa esiintyä yhä laajemmalla alalla (liitteet 28-37). Selviä kiveyksiä ei ole.

Kaivausalue 3 (liitteet 25-37).

Alue kaivettiin osittain vain seitsemänä tasona (P-Q:6), osittain taas viitenätoista tasona (N-0:6-7). Alue liittyy maanlaatunsa ja kiviensä puolesta täysin alueeseen 2, mitään huomattavia eroja ei esiintynyt. Yhtään selkeää erillistä kiveystä tms. ei alueella ollut.

"Hauta" (vrt. liitteet 38-47 ja kuvataulut 5-8).

Noin 20 m kaivausalueesta lounaaseen, pienen niemekkeen korkeimmalla kohdalla havaittiin luontaisessa kivikossa painauma, joka antoi aiheen olettaa, että paikalla on jokin konstruktio. Tähän paalutettiin pieni kaivausalue pohjois-eteläsuunnassa (liite 38). Kun painauman kohtaa ryhdyttiin kaivamaan, havaittiin, että siinä on kiveystä; kivien välit olivat paikoin voimakkaan nokimaan peitossa. Siellä täällä oli isohkoja hiililäiskiä, kivet olivat paikoin rapautuneita. Neljänestä tasosta lähtien voitiin hiilistä selvästi huomata, että "haudassa" hiiltyneet puut olivat olleet pitkittäisasennossa haudan suuntaan nähden. Alimmassa kerroksessa ei enää ollut hiiltä (liite 46), sen sijaan "haudan" pohjoispäässä tuli ison kiven ympäriltä melko voimakas punamaa. "Hauta" on esi-

tetty profiilissa liitteessä 47. "Haudasta" ja sen ympäristöstä löytyi kvartssia, jonka kuulumista "hautaan" ei kuitenkaan voida pitää varmana.

Helsinki 15.3.1972

Pekka Sarvas
Pekka Sarvas

Rautakuonan punnitus (liittyy v.1963 kaivaukseen).¹⁾

Ruutu	1.krs.	2.krs.	3.krs.	4.krs.	5.krs.	6.krs.
H:9		525				
H:10	275	1450	300			
H:11	200	4400	2550	130		
H:12	475	2620	2250	470		
I:9	175	1950	150		10	
I:10	550	5200	14250	360	220	
I:11	1975	14700	44650	2820	90	
I:12	4725	12675	30400	1020		
K:9	25		20			
K:10		400	1430	40		
K:11	550	600	2340	350	180	
K:12	640	2850	1350	680	80	
K:13	730	2250	300			
L:9			25			
L:10	85	275	530	40		
L:11	230	260	450	30		
L:12	300	1350	4470	1000		
L:13	30	1070	40			
M:9		550				
M:10	15	530	100			
M:11	100	550	220	20		
M:12	3960	1600				
H:8						
I:8	50	700				

1) Painot on ilmoitettu grammoina.

LIITE P.SARVAAN KAIVAUSKERTOMUKSEEN NEITILÄ 4:stä (1963).

Neitilä 4:n asuinpaikan kulttuurikerros on poikkeuksellisen paksu, toistaiseksi kaivetuilla alueilla n. 1,5 m. Löytöaineiston perusteella asuinpaikka on ollut asuttuna pitkien ajanjaksojen aikana, löytöjä on kivi- ja pronssikausilta ja kulttuurikerroksen ylimmistä osista tuli runsaasti rautakuonaa sekä rautaesineitä.

Kaivaukset on suoritettu ohuin kerroksin. Näin saatettiin todeta, että jonkinlaista stratigrafista järjestystä aineisto noudatti, ainakin v:n 1962 kaivausalueella; v:n 1963 alueella ylimpien kerrosten kivilatomukset rikkonevat stratigrafian ylimmät horisontit.

Stratigrafian toteaminen esihistoriallisilla asuinpaikoillamme on erittäin tärkeää sen harvinaisuuden takia. Neitilä 4:n stratigrafian luotettavuuden selville saamiseksi otettiin siellä maanäytteitä seuraavasti (kaikki näytteet otettiin värittömiin n. 10-12 cm pitkiin muoviputken pätkiin, joiden halkaisija on 2,5 cm. Kummatkin päät suljettiin korkeilla):

Asuinpaikan kulttuurikerrosten alueelta v:n 1962 kaivausalueen reunasta P.Sarvaan yleiskartalle (kohta I) merkitystä kohdasta otettiin näytteet 10 cm:n välein kaivauksen pohjaan saakka, ylin näyte 20 cm pinnasta. Putket painettiin profiiliin seinämään vaakasuorasti. Näytteitä tuli tästä kaikkiaan 13 kpl (KM). Pinta oli näytesarjan kohdalla 148.05 m ymp. vaakittuna kaivausalueen kiintopisteestä (ks P.Sarvaan kaiv. kert.). Kohdasta piirrettiin profiili (liite).

Toinen näytesarja (yleiskartalla kohta II) otettiin siten, että putket painettiin seinämään pystyyn putkien pituuden välein. Näin saatiin yhtenäinen maapilari pinnalta pohjaan saakka. Pinta oli sarjan kohdalla 148.10 m ymp.

Näytesarjoista otettujen fosfaattimääritysten vertailu selvittäänee stratigrafian luotettavuuden ja laajuuden. Sarjoja tulisi kuitenkin ottaa useita lisää, mikäli tutkimuksia Neitilä 4:ssä jatketaan.

Kaivausalueesta n. 20 m pohjoiseen otettiin kulttuurimaan ulkopuolelta näytesarja kohtisuorasti korkeuskäyriä vastaan rinnettä ylös, kuten liitteestä näkyy (KM). Valitettavasti oli Kemijoen vettä jo nostettu, joten alkuperäiseen vedenpintaan ei päästy. Sarjan alimmat näytteet ovat otetut joen veden vaivaamasta maaperästä.

Helsingissä marraskuun 14. pnä 1963

Ari Siiriäinen

Ari Siiriäinen, fil. ylioppilas

f. 35902

KEMIJÄRVI LUUSUA NEITILÄ 4
KAIVAUS 1962

KOEJOJA AVATTIIN ITÄ-
LÄNSI-SUUNNASSA.

f. 35903

KAIVAUSALUE KUVATTU-
NA KOILLISESTA.

f. 35904

ALUE KUVATTUNA LOU-
NAASTA.

KEMIJÄRVI LUUSUA NEITILÄ 4 KAIVAUS 1962

KUVATAULU 2

f. 35905
ESILLÄ TASO 3. KUVA KAAKOSTA.

f. 35906
TASO 3 KUVATTUNA LOUNAASTA.

f. 35907
TASO 3. RUUDUSSA M:7 OLEVA KIVEYS.

f. 35908
TASO 3. RUUDUSSA M:4 OLEVA KIVEYS.
PEKKA SARVAS 1962.

f. 35909
TASO 4. RUUTU M: 8.

f. 35910
TASOA 5 KAIVETAAN.

f. 35911
TASO 5. RUUTU M: 8.

f. 35912
TASO 5. RUUTU M: 7.

f. 35913
TASOA 5 KAIVETAAN.

f. 35914
TASOA 10 KAIVETAAN. ETUALALLA
LIESI RUUDUSSA K:7.

f. 35915
ESILLÄ TASOA 5.

f. 35916 LIESI RUUDUSSA K:7. TASO 10.
VRT. KARTTALIITE N:0 10. PEKKA SARVAS 1962

KAIVAUS 1962

f. 35917

KAIVAUS TASOSSA 12.
KUVA KOILLISESTA.

f. 35918

TASOA 12.

f. 35919

f. 35920

TASOA 15 KAIVETAAN

f. 35921

POHJAKIVIKKOA.

VERKON PAINOJA RUUTUJEN
K:1 JA K:2 YHTYMÄKOHDASSA
(PROFIILIIN TEHTY LAAJENNUS)
30 cm POHJASTA YLÖSPÄIN.

f. 35922

KAIVAUS 1963

NEITILÄ 4 KAIVAUS v. 1963.
KUVA POHJOISESTA.

f. 35923

KAIVAUSALUE KUVATTUNA
KOILLISESTA.

f. 35924

KUVA KAAKOSTA.

f. 35925

KAIVAUS 1963

f. 35926

TASOA 1.

f. 35927

ESILLÄ ON TASOA 3.

f. 35928

TASOA 2 KAIVAUSALUEEN
LÄNSIPÄÄSSÄ.

KUVATAULU 3
KEMIJÄRVI
LUUSUA
NEITILÄ 4
KAIVAUS 1963

f. 35930

f. 35929

TASOA 2 KAIVETAAN

f. 35931

f. 35932

KAIVAUS TASOSSA 3.

PFKKA CARVAS 1963

KAIVAUS 1963

f. 35933

KUVASSA RUUTURIVIT 10-11.
ESILLÄ TASO 3. KIVEYS RUU-
DUISSA L11-M11 VIELÄ KAI-
VAMATTA. KUVA ETELÄSTÄ.

f. 35934

KIVEYS RUUDUISSA L11-M11.
1 KRS. VRT. KARTTALIITE
N:O 22.

f. 35935

RUUDUT L11-M11. 2 KRS.
VRT. KARTTALIITE N:O 23.

f. 35936

KIVEYS RUUDUISSA 1:10 JA 1:11. 1 KRS. VRT. KERTOMUKSEN
KARTTALIITETTÄ N:O 18.

f. 35937

1 KRS. VRT. KERTOMUKSEN

f. 35938

KIVEYS RUUDUISSA 1:10 JA 1:11. 2 KRS. VRT. KARTTALIITETTÄ
N:O 19.

f. 35939

2 KRS. VRT. KARTTALIITETTÄ

f. 35940
KIVEYS RUUDUSSA 1:9. 2 KRS.
VRT. KARTTALIITE N:O 19.

f. 35941
KIVEYS RUUDUISSA 1:10 JA 1:11.
3 KRS. VRT. KARTTALIITE N:O
20.

f. 35942

KIVEYKSEN POHJAA RUUDUISSA 1:10
JA 1:11. 4 KRS. VRT. KARTTALIITE
N:O 21

KAIVAUS 1963

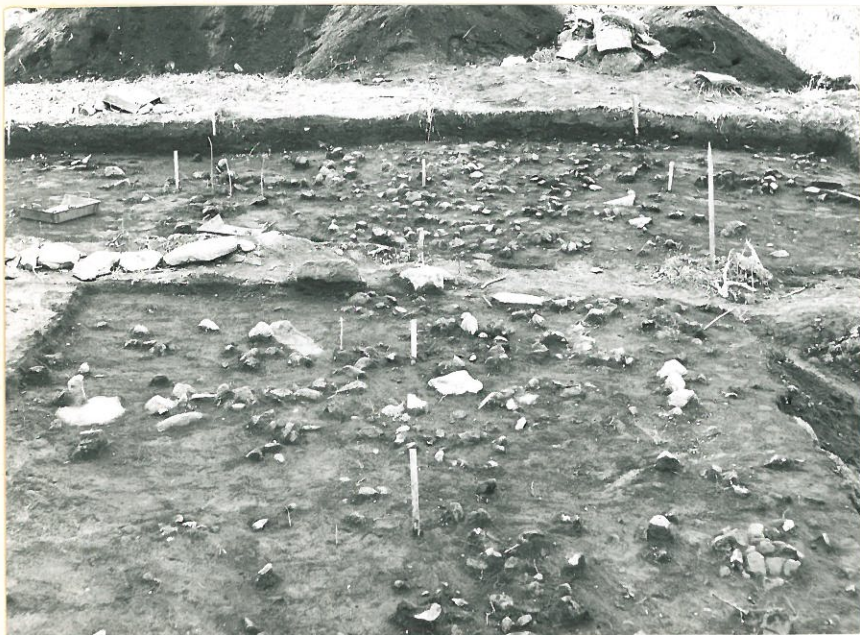
ETUALALLA KAIVAUS ON TASOSSA
3 (KESKELLÄ KIVEYS RUUDUISSA
1:10-1:11 KAIVAMATTA). TAUS-
TALLA KAIVETAAN TASOA 4.

f. 35943

TASO 4.

f. 35944

TASO 4.

f. 35945

KAIVAUS 1963

KAIVAUS ON ETUALALLA TASO-
SA 5, TAUSTALLA KAIVETAAN
TASOA 6.

f. 35946

EDESSÄ TASOA 5, TAUSTALLA
TASOA 6a.

f. 35947

TASO 10.

f. 35948

KEMIJÄRVI LUUSUA NEITILÄ 4 KUVATAULU 9
KAIVAUS 1963

f. 35949

TASOA 11 KAIVETAAN.

f. 35950

TASO 11.

f. 35951

TASO 13

KEMIJÄRVI LUUSUA NEITILÄ 4

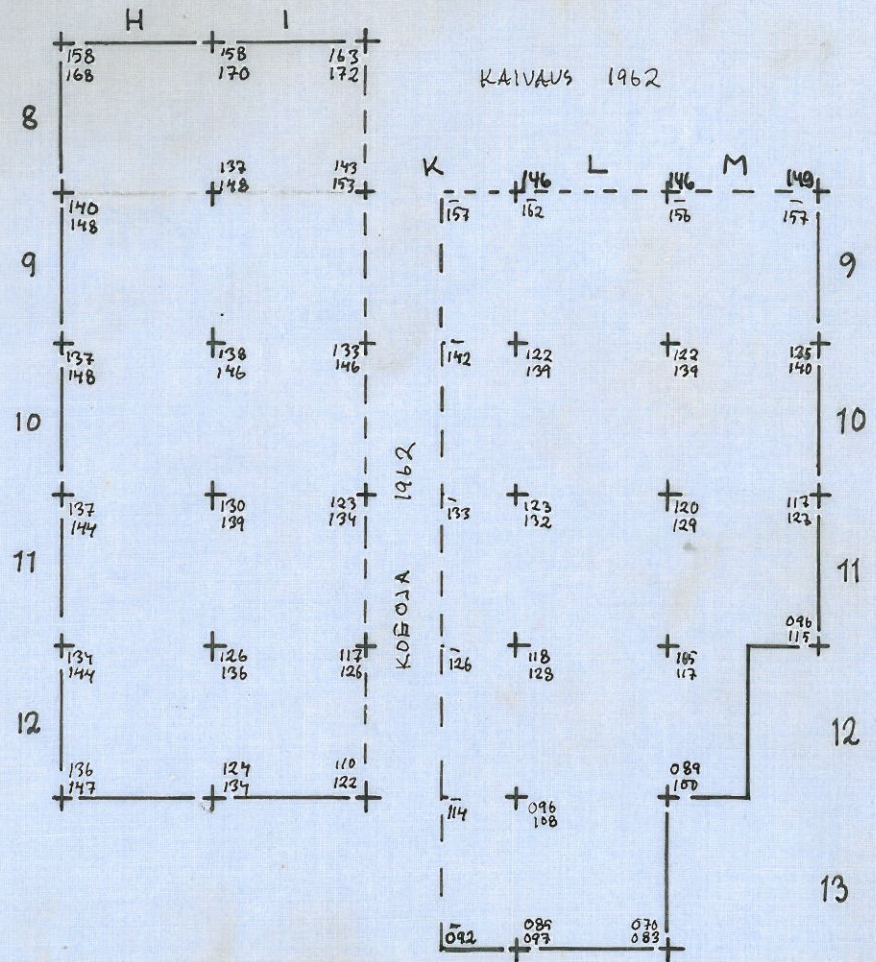
P. Sarvas 1963

kaivausalueen pintavaakitus
pinta ja turpeen alus (taso 1)

1:100

kp = 010 = 149,58 m ymp.

kertomuksen liite n:o 1

KEMIJÄRVI LUUSUA NEITILÄ 4

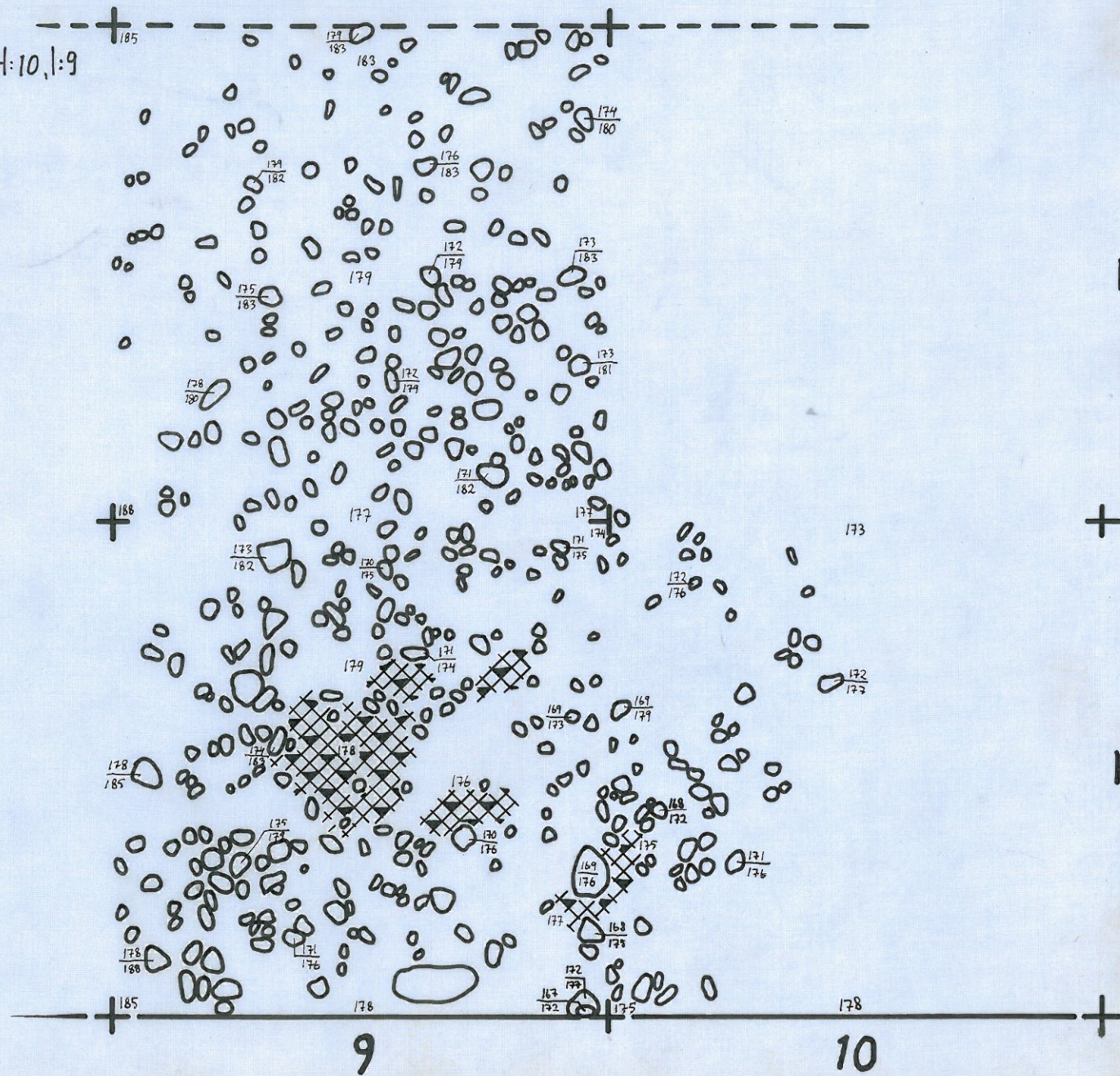
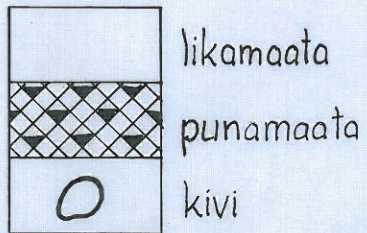
P. Sarvas 1963

kaivausalueen taso 6a, ruuduissa H:9, H:10, I:9

1:25

kp=010 = 149,58 m ymp.

kertomuksen liite n:o 6

KEMIJÄRVI LUUSUA NEITILÄ 4

P. Sarvas 1963

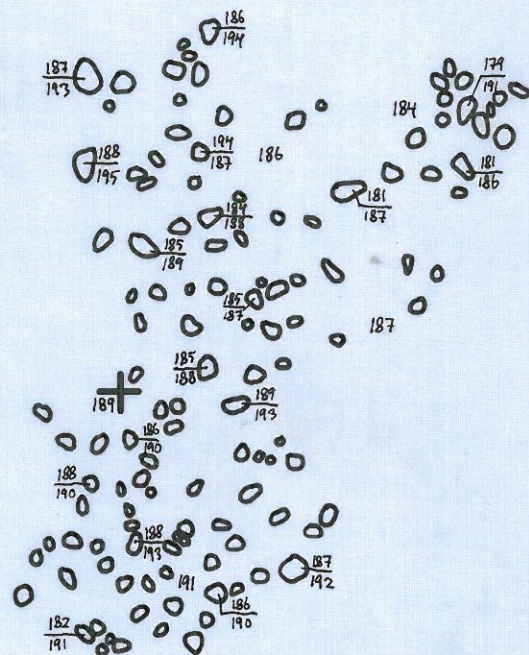
kaivausalueen taso 9a ruuduissa H:10, l:10, H:9, l:9,

1:25

kp=010 = 149,58 m ymp.

kertomuksen liite n:o 10

	likamaata
○	kivi

KEMIJÄRVI LUUSUA NEITILÄ 4

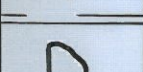
P. Sarvas 1963

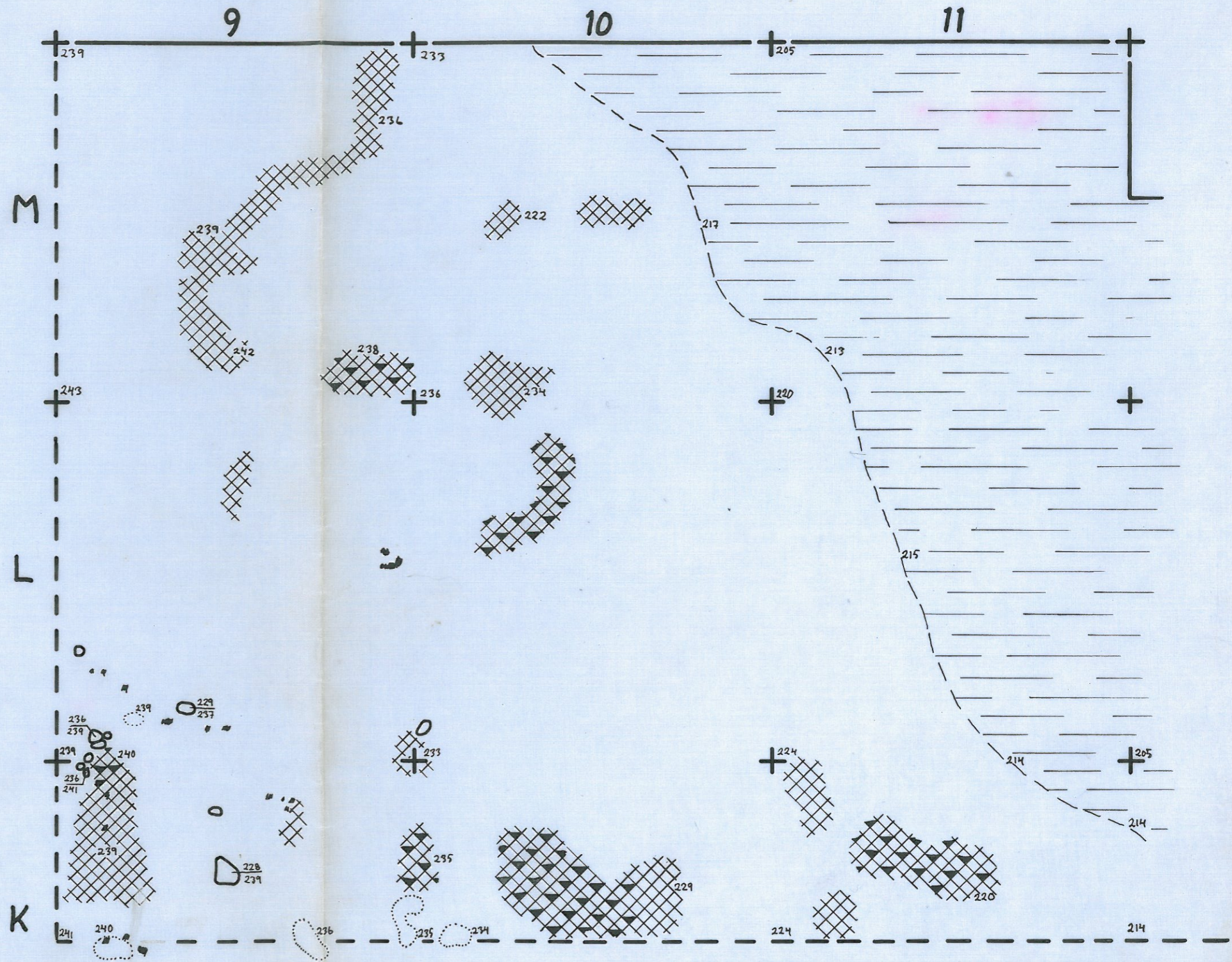
kaivausalueen pohjoisosan taso 13

1:25

kp=010 = 149,58 m ymp.

kertomuksen liite n:o 15

	löydötöntä tulvamaata
	alue, jolla runsaasti palanutta luuta
	hiililäiskä
	heikkoa nokimaata
	punamaata
	savhietaa
	kivi

KEMIJÄRVI LUUSUA NEITILÄ 4

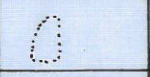

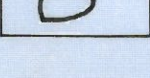
P. Sarvas 1963

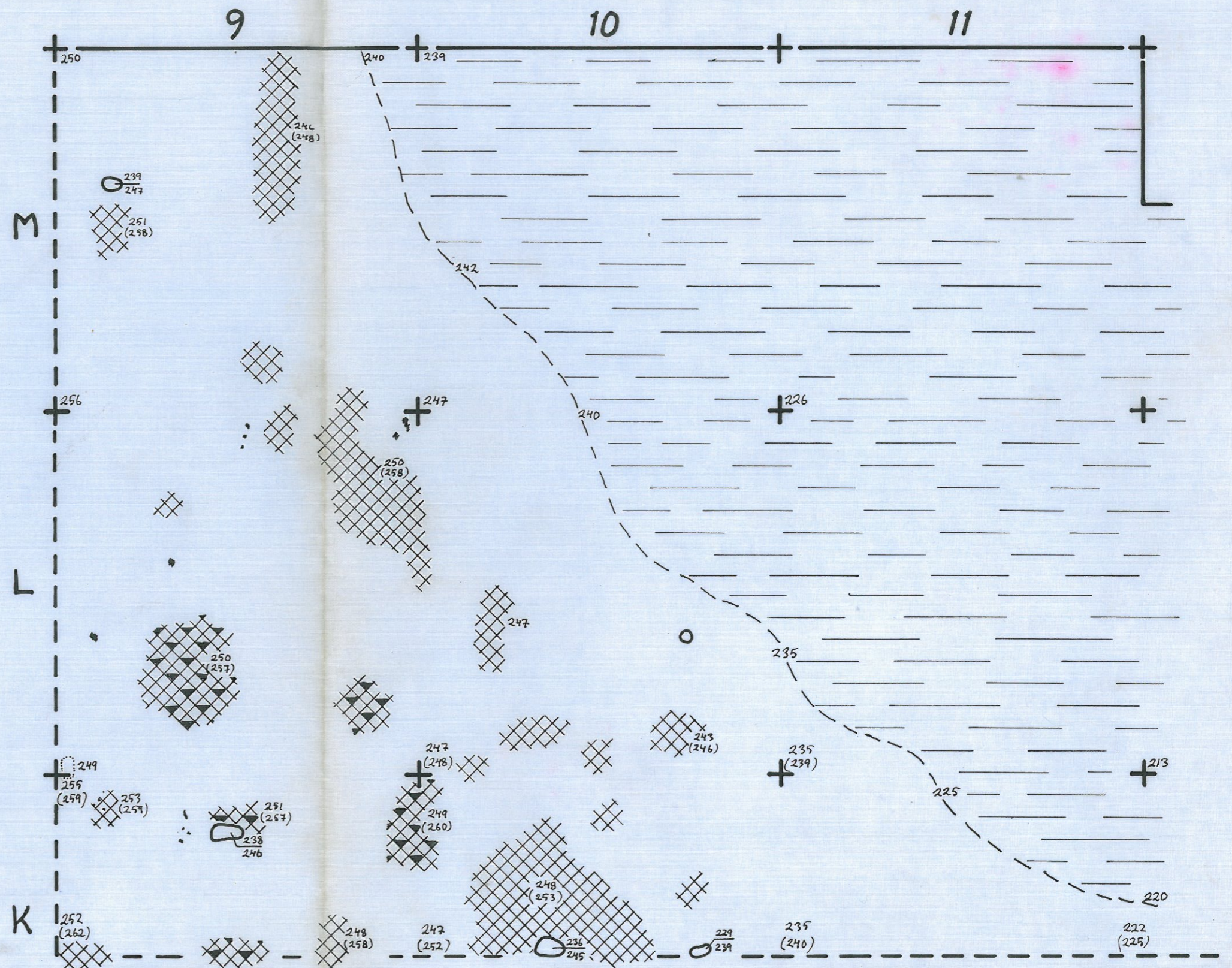
kaivausalueen taso 14

1:25

kp=010 = 149,58 m ymp.

kertomuksen liite n:o 16

	löydötöntä tulvamaata
	alue, jolla runsaasti palanutta luuta
	hiililäiskiä
	heikkoa nokimaata
	punamaata
	savihiettoa
	kivi

KEMIJÄRVI LUUSUA NEITILÄ 4

P. Sarvas 1963

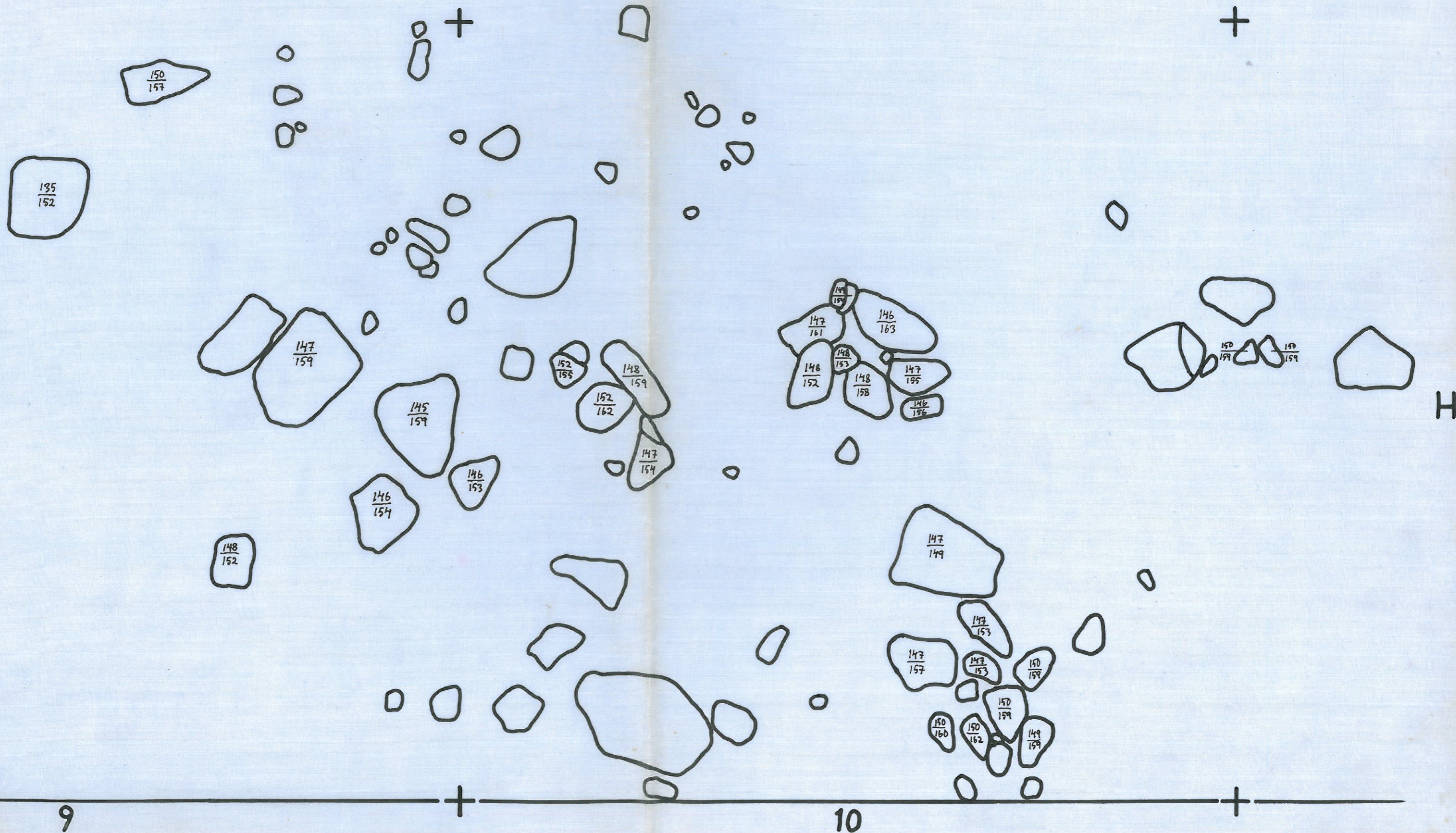
kiveystä ruuduissa H: 9, H: 10

vrt. tasoon 2, liite 2

1:10

kp=010 = 149,58 m ymp.

kertomuksen liite n:o 17

KEMIJÄRVI LUUSUA NEITILÄ 4

P. Sarvas 1963

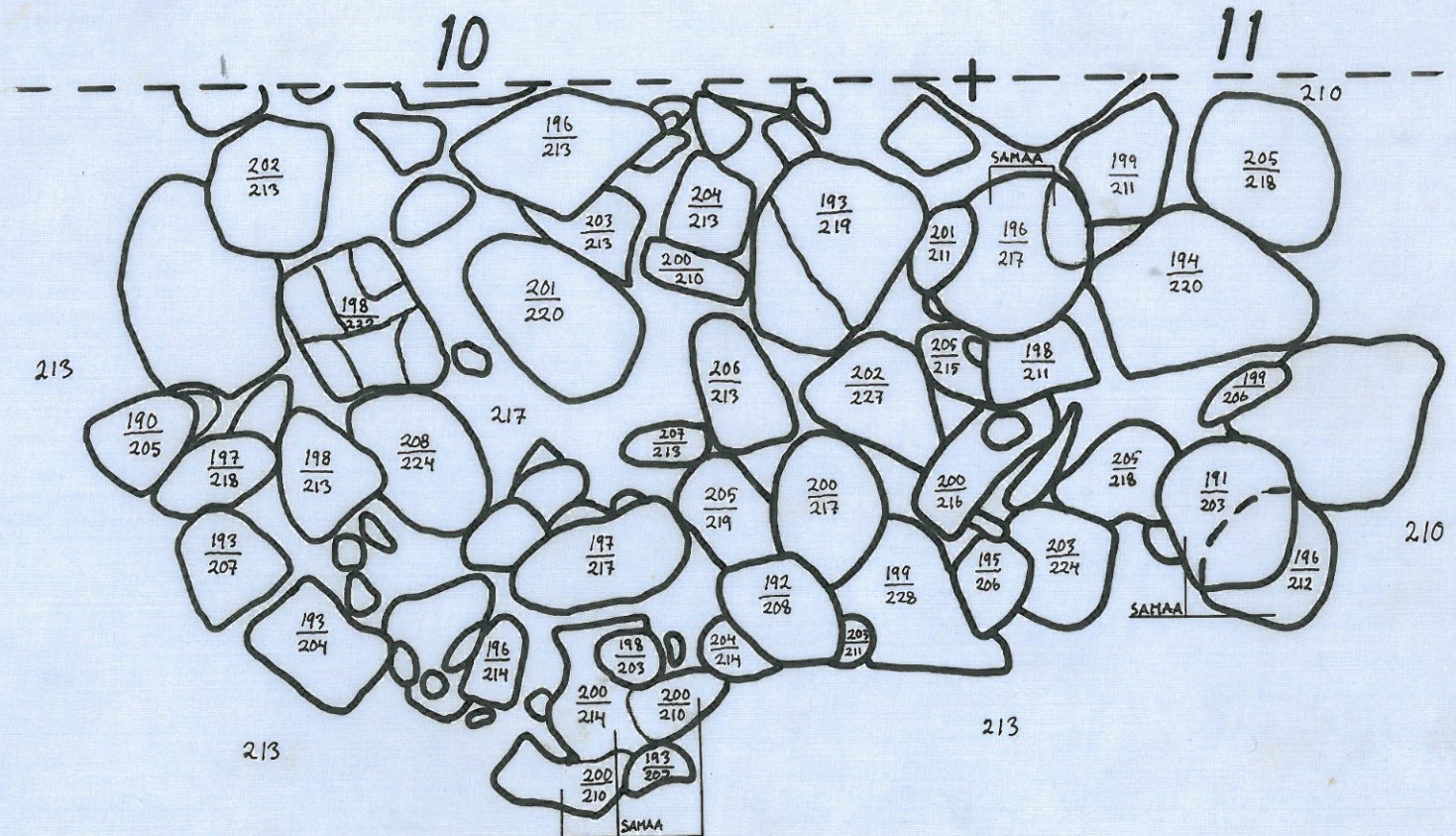
kiveys ruuduissa 1:10, 1:11, 1. krs.

virt. tasoon 10, liite 12

1:10

kp = 010 = 149,58 m ymp.

kertomuksen liite n:o 18

KEMIJÄRVI LUUSUA NEITILÄ 4

P. Sarvas 1963

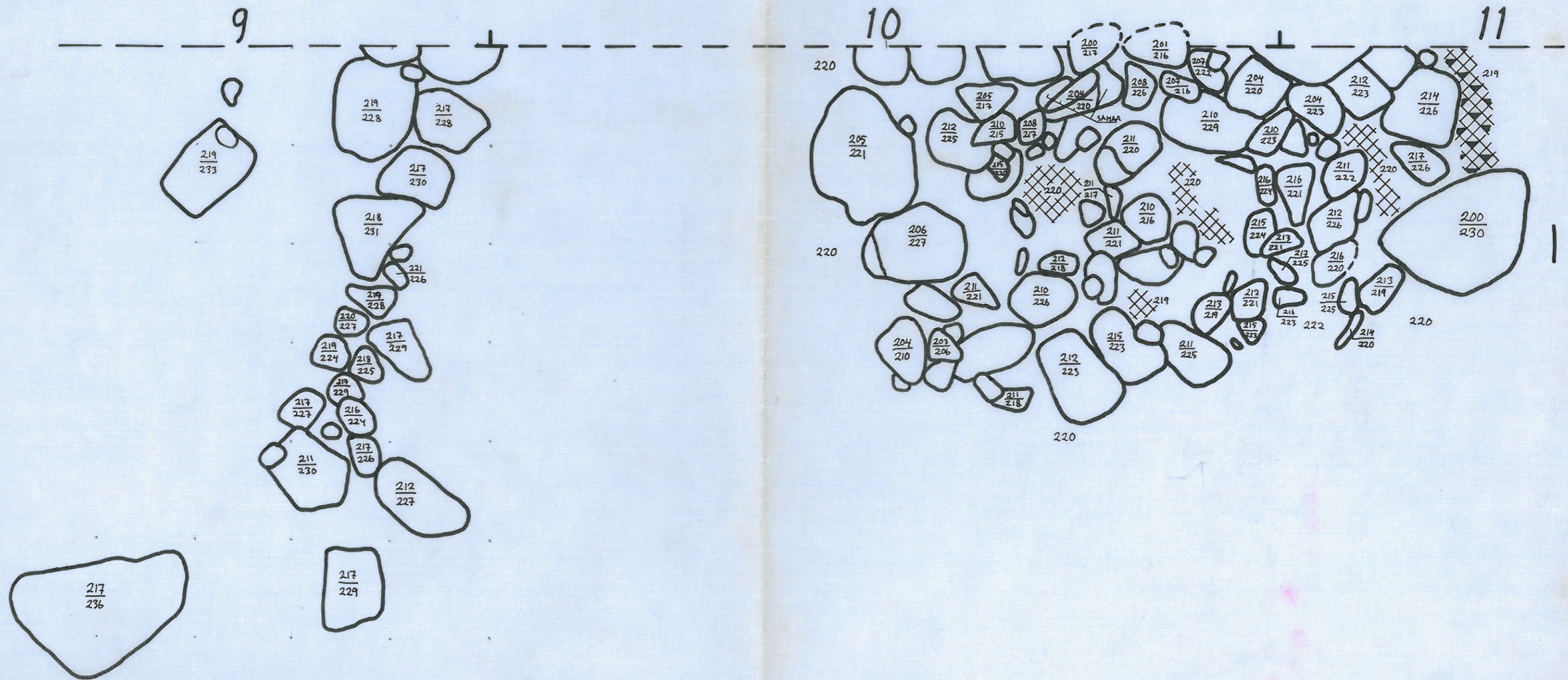
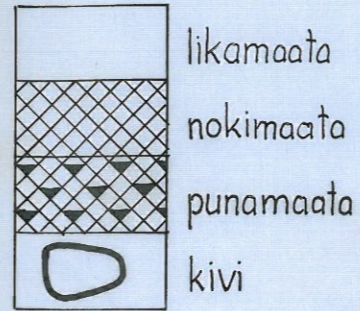
kiveykset ruuduissa 1:9, 1:10, 1:11, 2. krs.

vrt. tasoon 11, liite 13

1:10

kp=010 = 149,58 m ymp.

kertomuksen liite n:o 19

KEMIJÄRVI LUUSUA NEITILÄ 4

P. Sarvas 1963

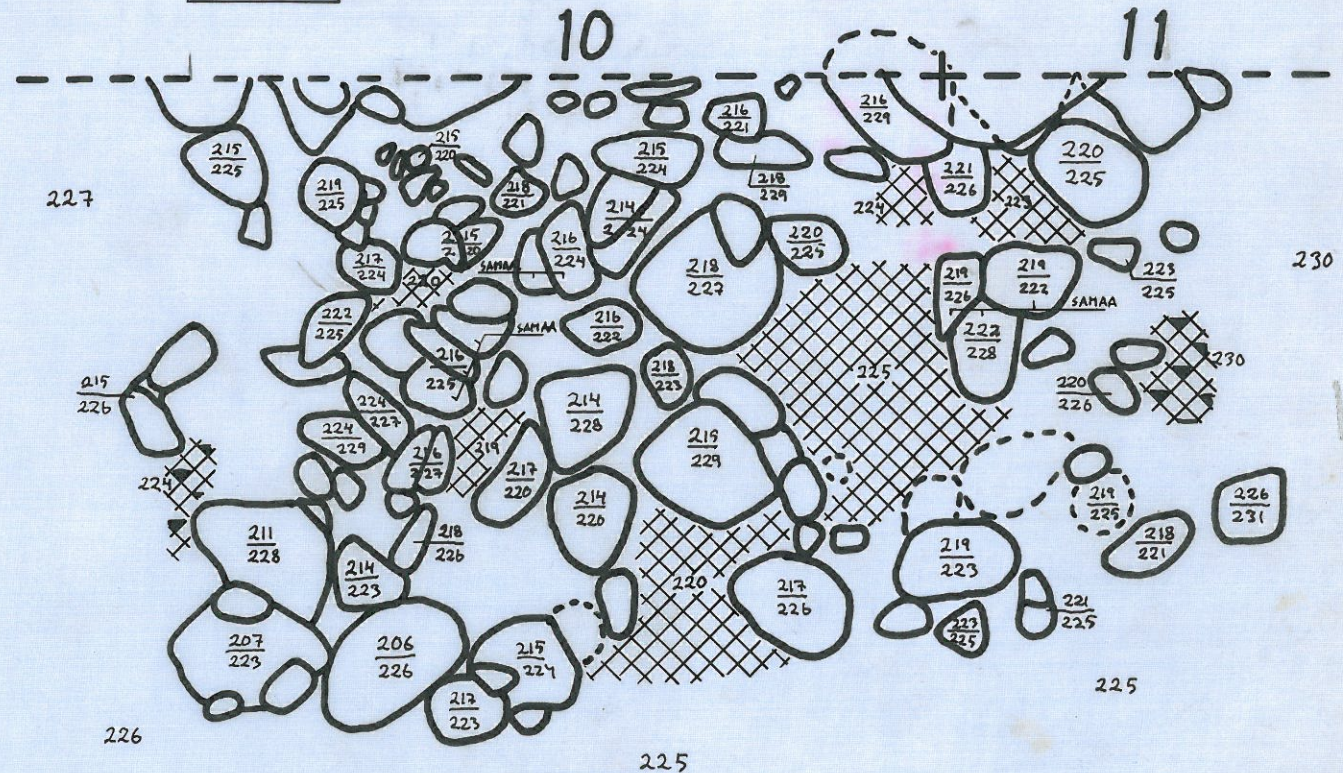
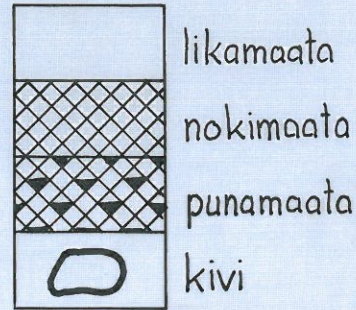
kiveys ruuduissa 1:10, 1:11, 3. krs.

virt. tasoon 12, liite 14

1:10

kp=010 = 149,58 m ymp.

kertomuksen liite n:o 20

KEMIJÄRVI LUUSUA NEITILÄ 4

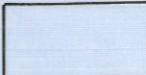

P. Sarvas 1963

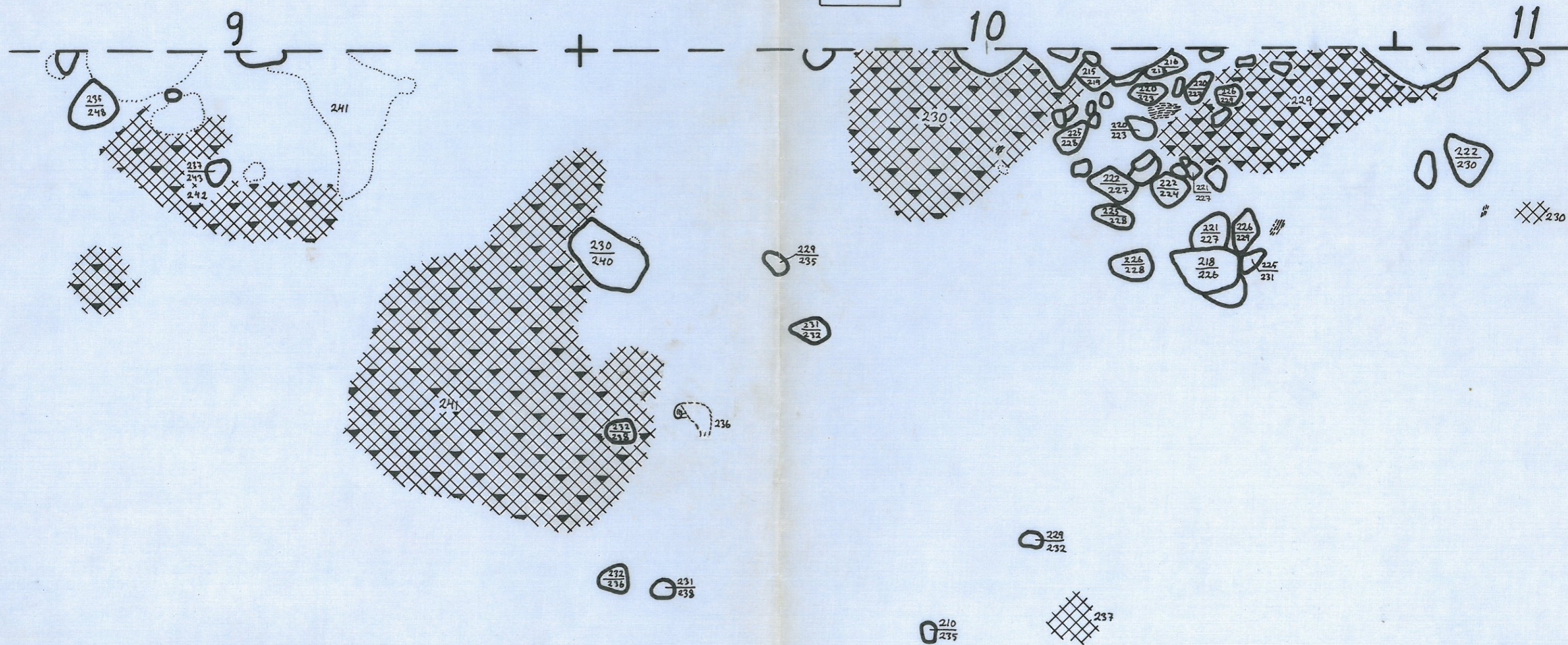
kiveysten pohjat ruuduissa 1:9, 1:10, 1:11

1:10

kp=010 = 149,58 m ymp.

kertomuksen liite n:o 21

	löydötöntä tulvamaata
	alue, jolla runsaasti palanutta luuta
	hiiltä
	tuohia
	nokimaata
	punamaata
	heikkoa punamaata
	kivi

KEMIJÄRVI LUUSUA NEITILÄ 4

P. Sarvas 1963

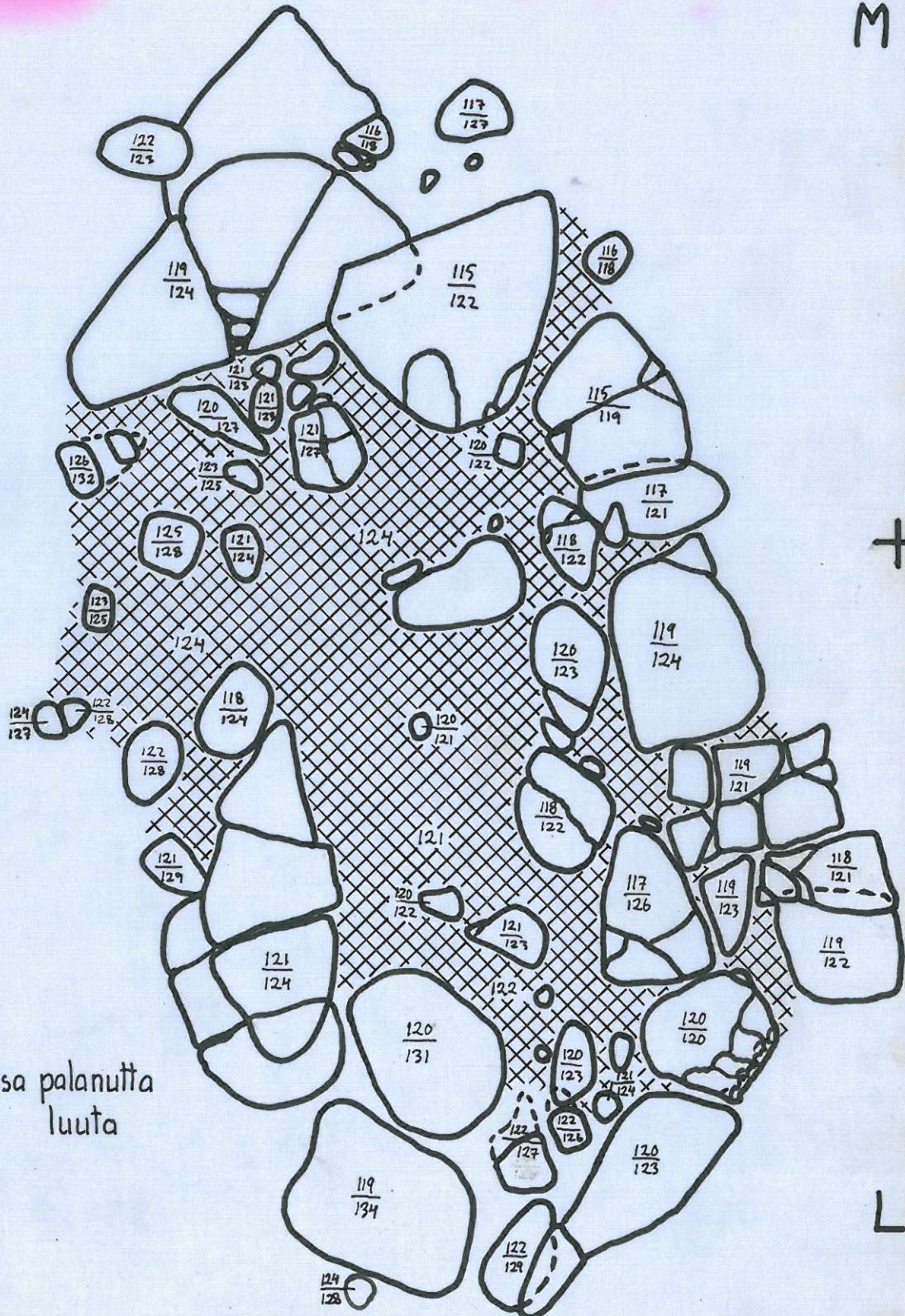
kiveys ruuduissa L:11 ja M:11, 1. krs.

vrt. tasoihin 2 ja 3, liitteet 2 ja 3

1:10

kp = 010 = 149,58 m ymp.

kertomuksen liite n:o 22

KEMIJÄRVI LUUSUA NEITILÄ 4

P. Sarvas 1963

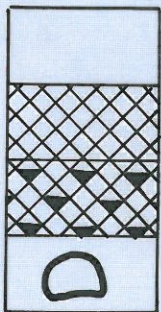
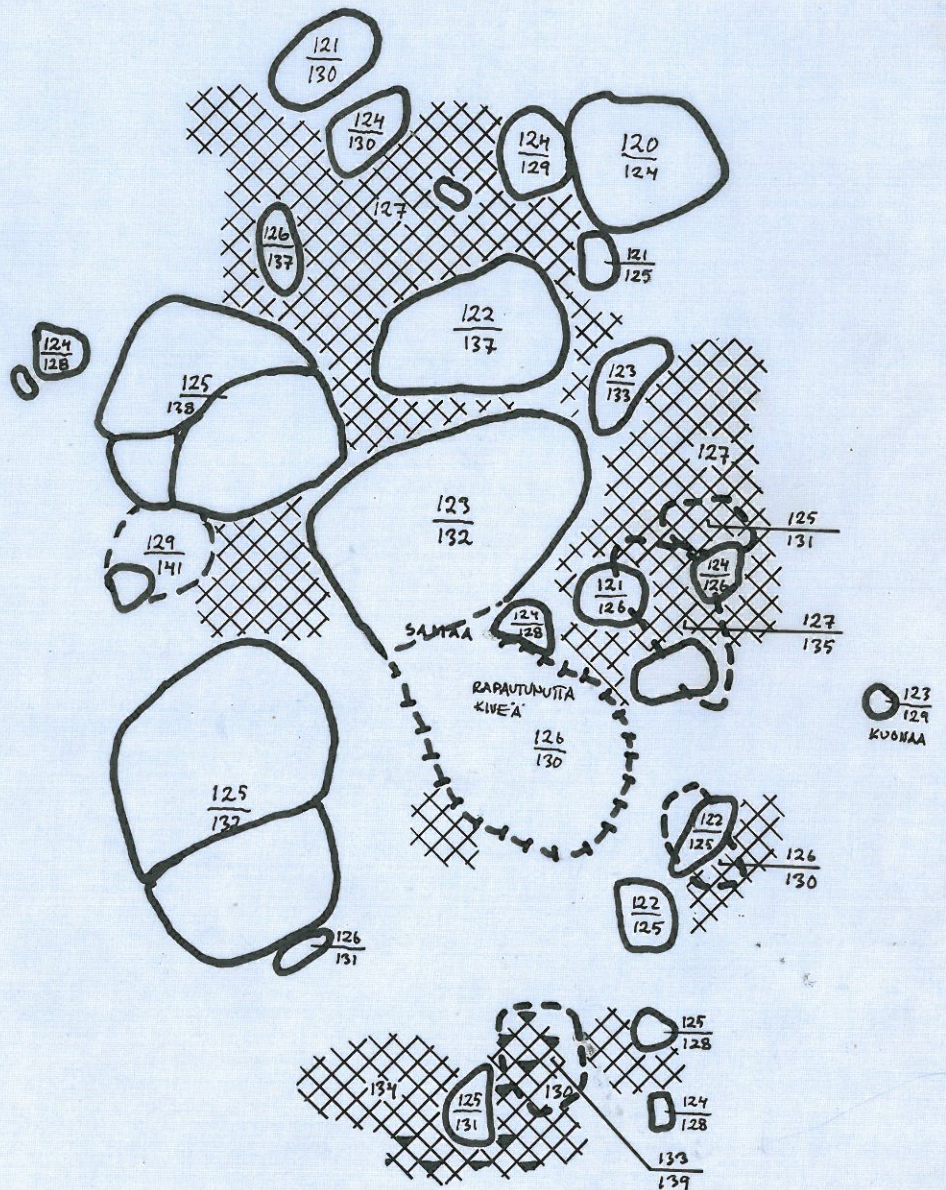
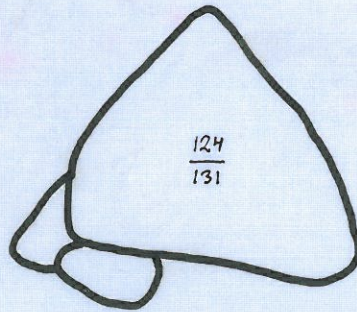
kiveys ruuduissa L:11 ja M:11, 2.krs.

virt. tasoihin 2 ja 3, liitteet 2 ja 3

1:10

kp=010 = 149,58 m ymp.

kertomuksen liite n:o 23

likamaata

nokimaata, jossa
palanutta luuta

punamaata

kivi

KEMIJÄRVI LUUSUA NEITILÄ 4

P.Sarvas 1963

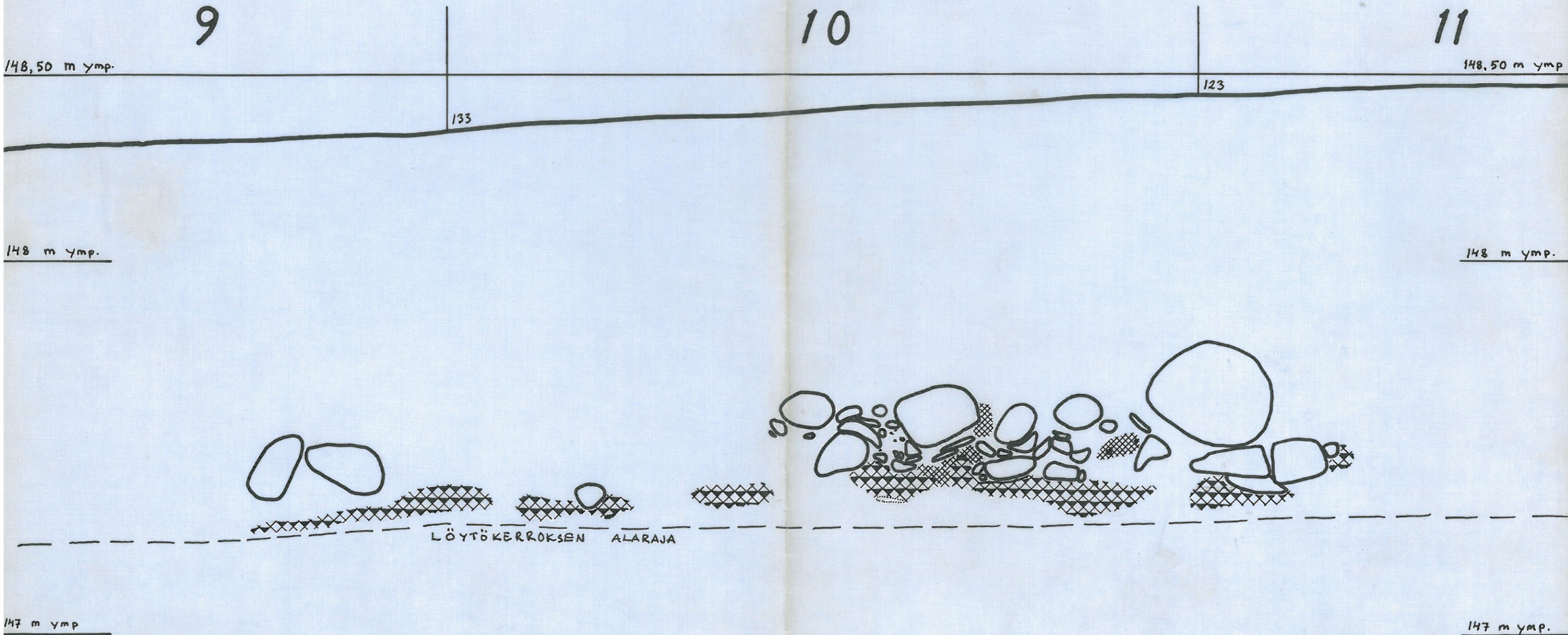
liesikiveys ruuturivin I pohjoisseinän profiilissa
vrt. tasokarttoihin liitteet n:o 18-21

1:10

kp=010 = 149,58 m ymp.

kertomuksen liite n:o 24

	likamaata
	nokimaata
	hiililäiskiä
	punamaata
	alue, jolla runsaasti palanutta luuta
	kivi

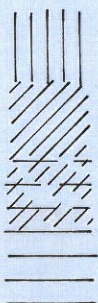
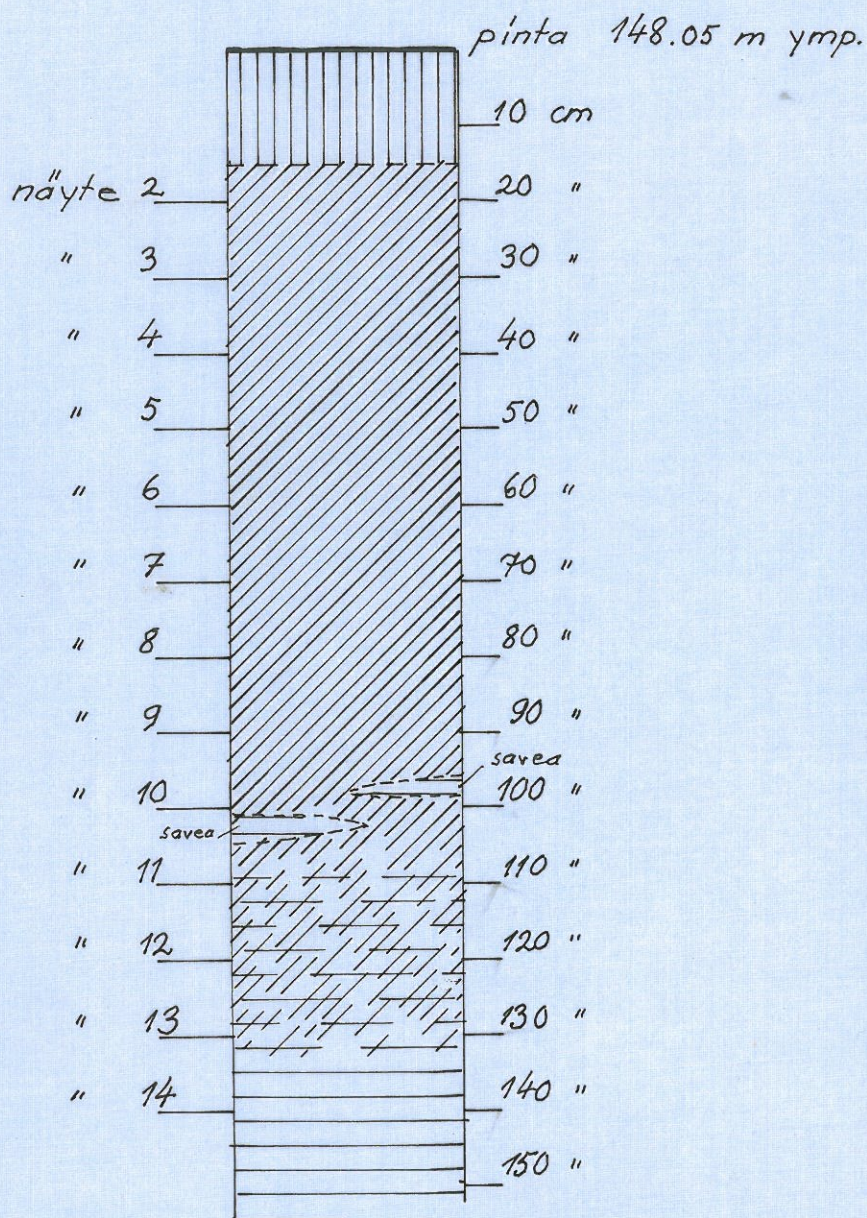

Kemijärvi Luusua Neitilä 4

P. Sarvas 1963

maanäytesarjan profiili (kohta I), 1:10

kertomuksen liite n:o ○

humus

punert.-ruskea kulttuurikerros

— " —

(saven sek.)

savi

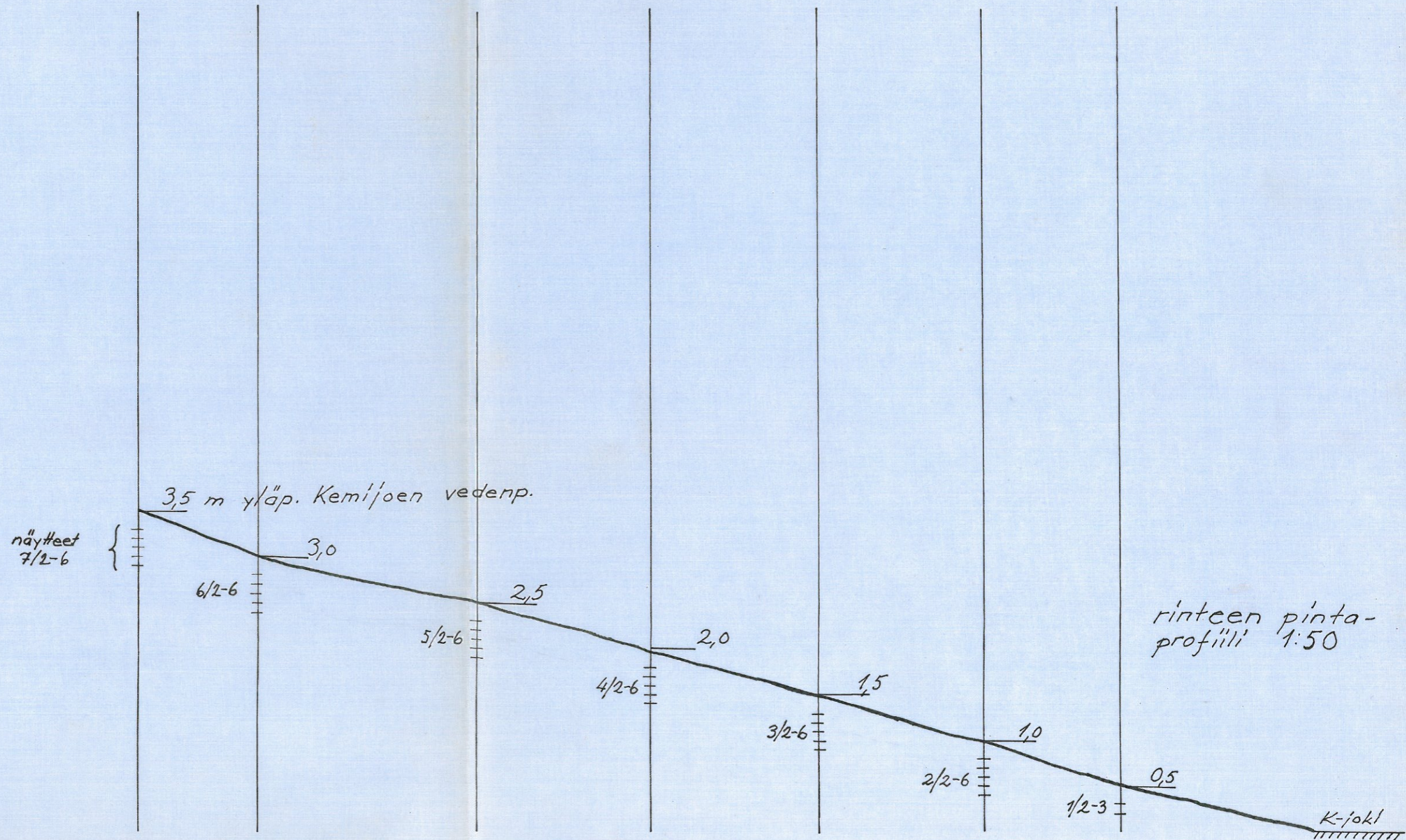
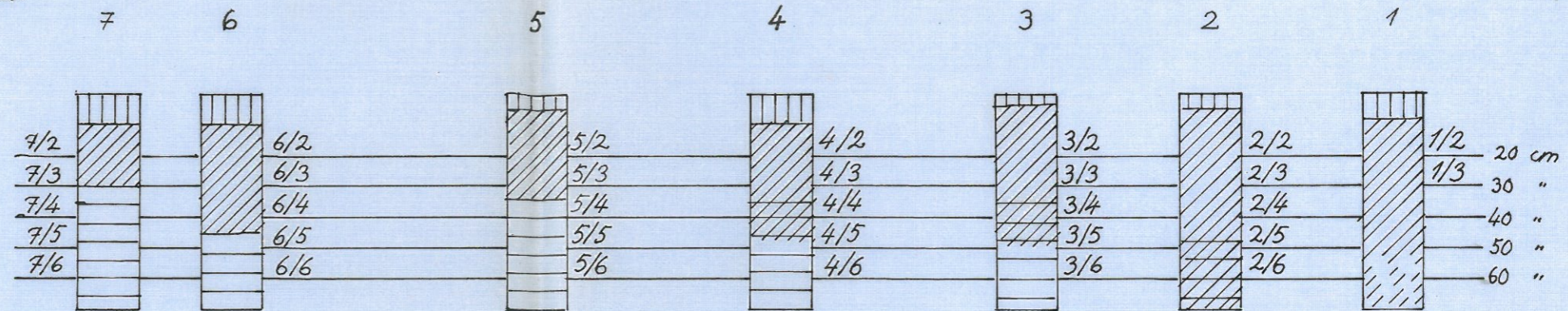
Kemijärvi Luusua Neitilä 4
P.Sarvas 1963

kuoppien pro-
fiilit 1:20

maanäytesarja asuinpai-
kan ulkopuolelta
kertomuksen liite ○

- humus
- punert.-rusk. hiesu
- vaaleanrusk. hiekka
- vaale hiesu (saven sek.)

murtoluvut osoittavat näytettä,
vastaavat luvut näyteputken
korkeissa

Neitilää kesällä 1964. Vasemmalla Neitilä 4 oikealla ladan kohdalla Neitilä 6. Kuva luoteesta.

f. 38051-52

Neitilä 4, työkuva. Kaivausalue F-G: 8-13. Taso 8.

f. 38053

Neitilä 4, työkuva. Etualalla kaivausalueen N-O: 8-10, Taso 8, Taustalla kaivausalueen N-S: 6-7, taso 4

f. 38054

f. 38055

Kiveys mudussa F:8,
taso 4.

f. 38056

Kiveys mudussa F:13,
taso 3.

f. 38057

Kiveys mudussa J:13,
taso 3.

Kemijärvi Neitilä 4. 1964.

Kuvataulu 3.

f. 38058
Kiveystä mudusta F:12 hai-
vetaan. Taso 15.

f. 38059
Kiveys mudusta F:12.
Taso 15.

f. 38060

Kiveys mudusta F:12. Taso 15.

Rekka Järvi 1964

Kemijärvi Neitilä 4. 1964.

Kuvataulu 4.

f. 38061

Kiveys muodossa 0:10, taso 3.

"Hauta", taso 1. Kuva etelästä. f. 38062

"Hauta", taso 1, koillisesta. f. 38063

"Hauta", taso 2, etelästä. f. 38064

"Hauta", taso 2, koillisesta. f. 38065. Pekka Sanna 1964

f. 38066

"Hauta". Taso 2, etelä-
osa.

f. 38067

"Hauta". Taso 2, poh-
joisessa.

"Hauta". Taso 3, etelä-
osa.

Kemijärvi Neitilä 4.
1964.

"Hauta", taso 5, eteläosa.

f. 38069

"Hauta", taso 5, eteläosa.

f. 38070

"Hauta", taso 6, eteläosa.

f. 38071

f. 38072

"Hauta". Poikkileikkäus.

f. 38073

"Hauta". Taso 4, pohjaisesta.

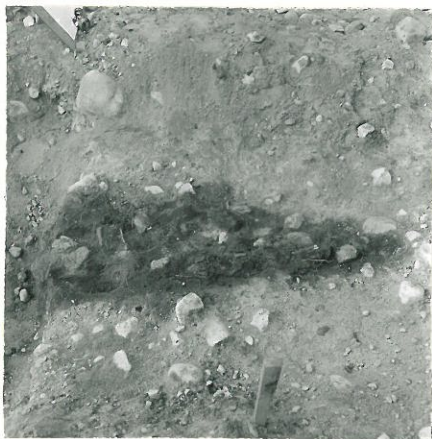
f. 38074

"Hauta". Taso 7, pohjaisessa.

f. 38075

"Hauta". Taso 7, pohjaisessa.

f. 38076

"Hauta". Taso 7, pohjaisessa, kivet joistettuina.

f. 38077

"Hauta". Taso 8, pohjaisessa.

KEMIJÄRVI LUUSUA NEITILÄ 4

P. Sarvas 1964

kiveys ruudussa F:8, 3. krs.

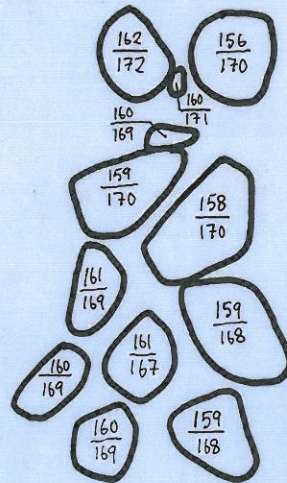
virt. tasoon 3, liite n:o 2

1:10

kp=010=149,58 m ymp.

kertomuksen liite n:o 3

F

KEMIJÄRVI LUUSUA NEITILÄ 4

P. Sarvas 1964

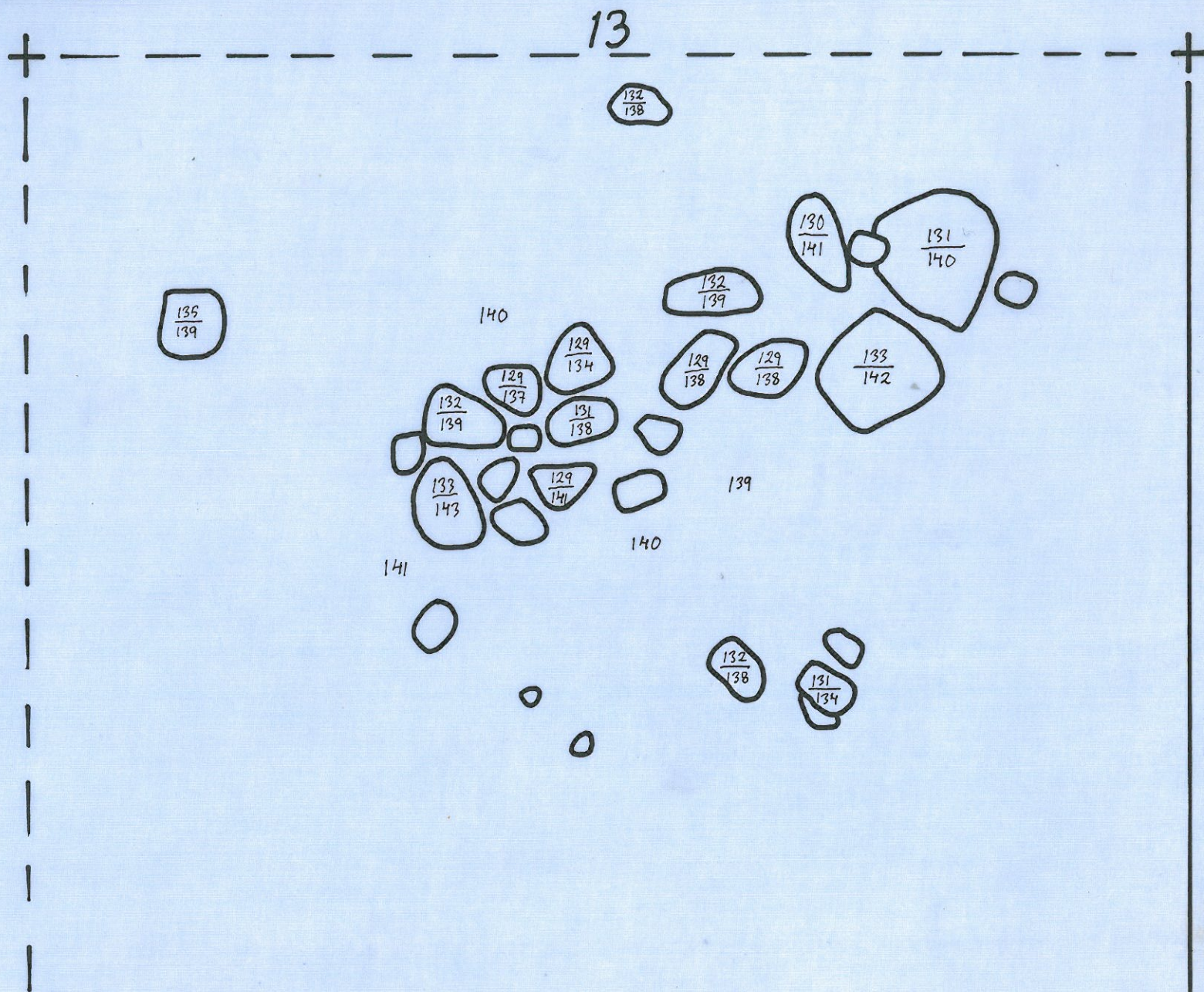
kiveys ruudussa 1:13, 3. krs.

virt. tasoon 3, liite n:o 2

1:10

kp=010 = 149,58 m ymp.

kertomuksen liite n:o 4

KEMIJÄRVI LUUSUA NEITILÄ 4

P. Sarvas 1964

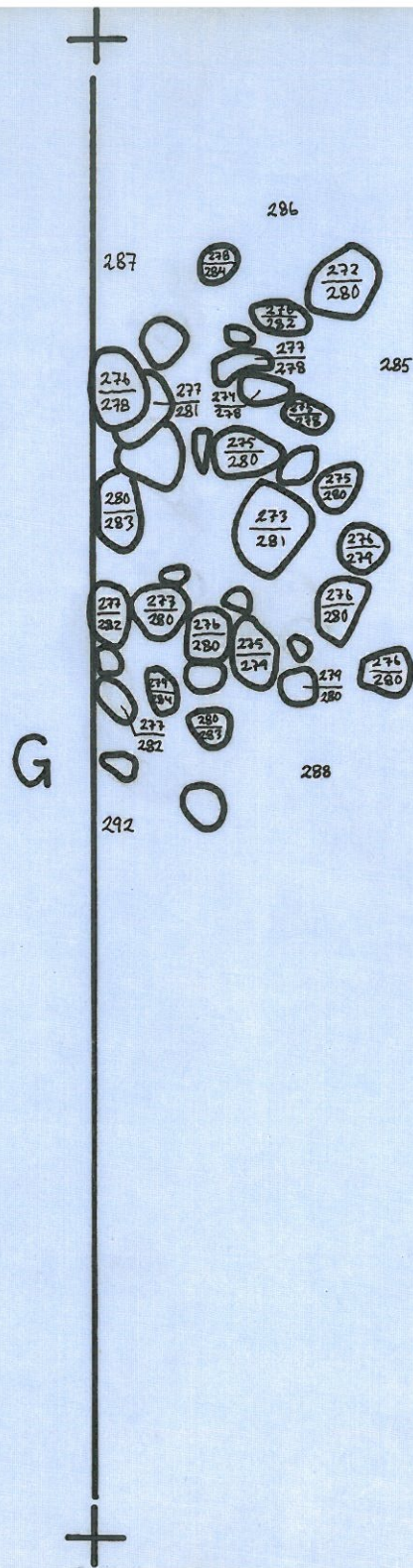
kiveys ruudussa G:6 , 10. krs. (taso1)

vrt. tasoihin 9 ja 10, liitteet n:o 10, 11

1:10

kp = 010 = 149,58 m ymp.

kertomuksen liite n:o 12

KEMIJÄRVI LUUSUA NEITILÄ 4

P.Sarvas 1964

kiveys ruudussa G:6 , 10. krs. (taso 2)

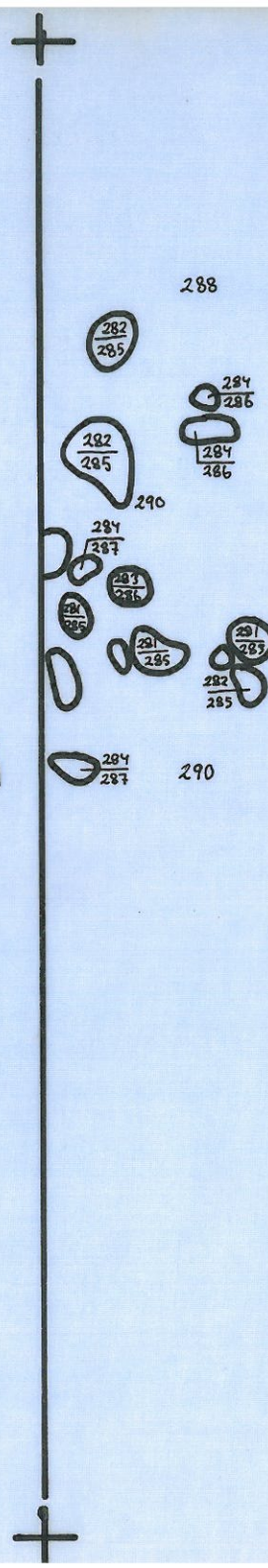
vrt. tasoihin 9 ja 10, liitteet n:o 10, 11

1:10

kp= 010= 149,58 m ymp.

kertomuksen liite n:o 13

G

KEMIJÄRVI LUUSUA NEITILÄ 4

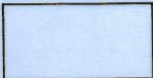

P. Sarvas 1964

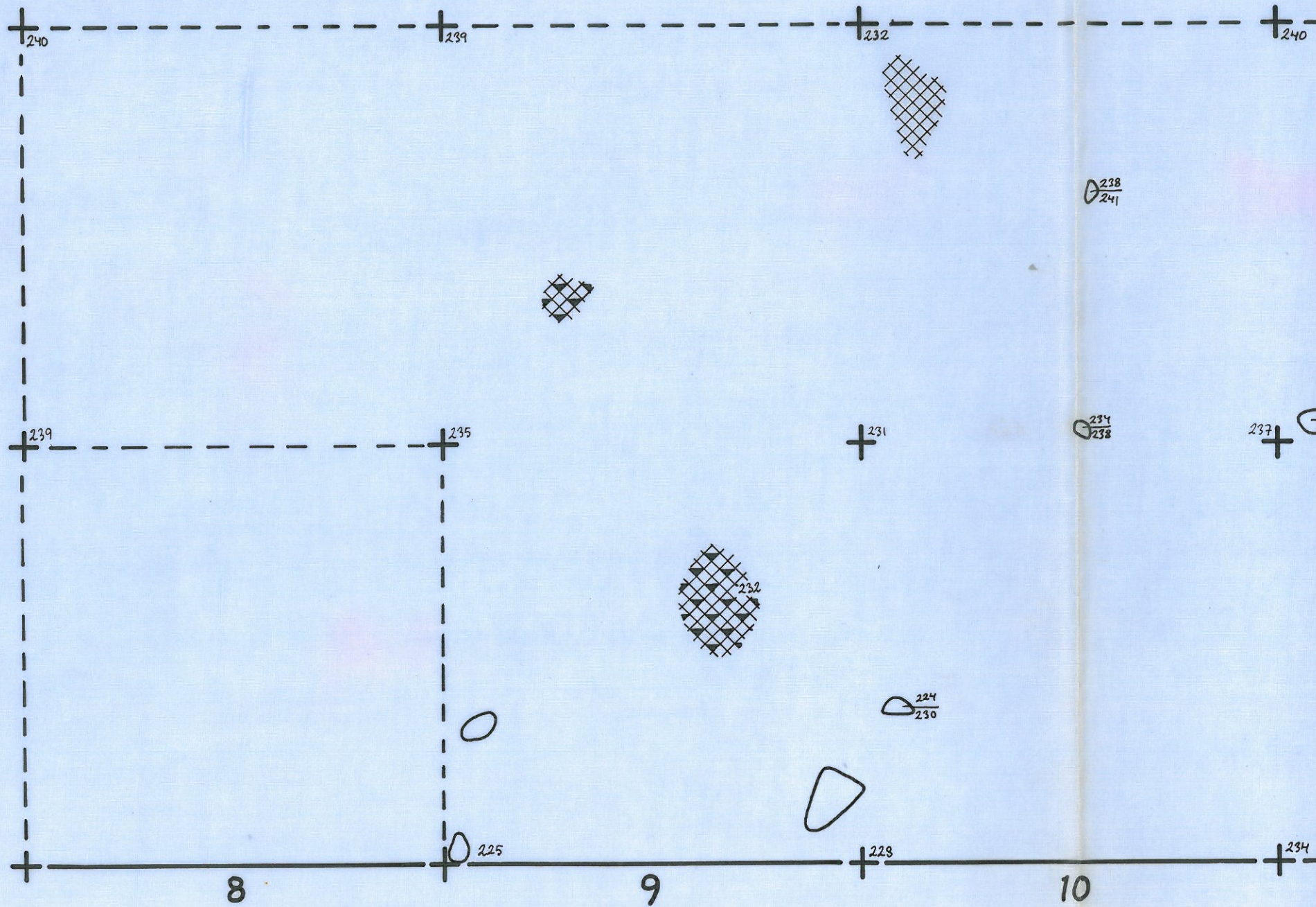
taso 14

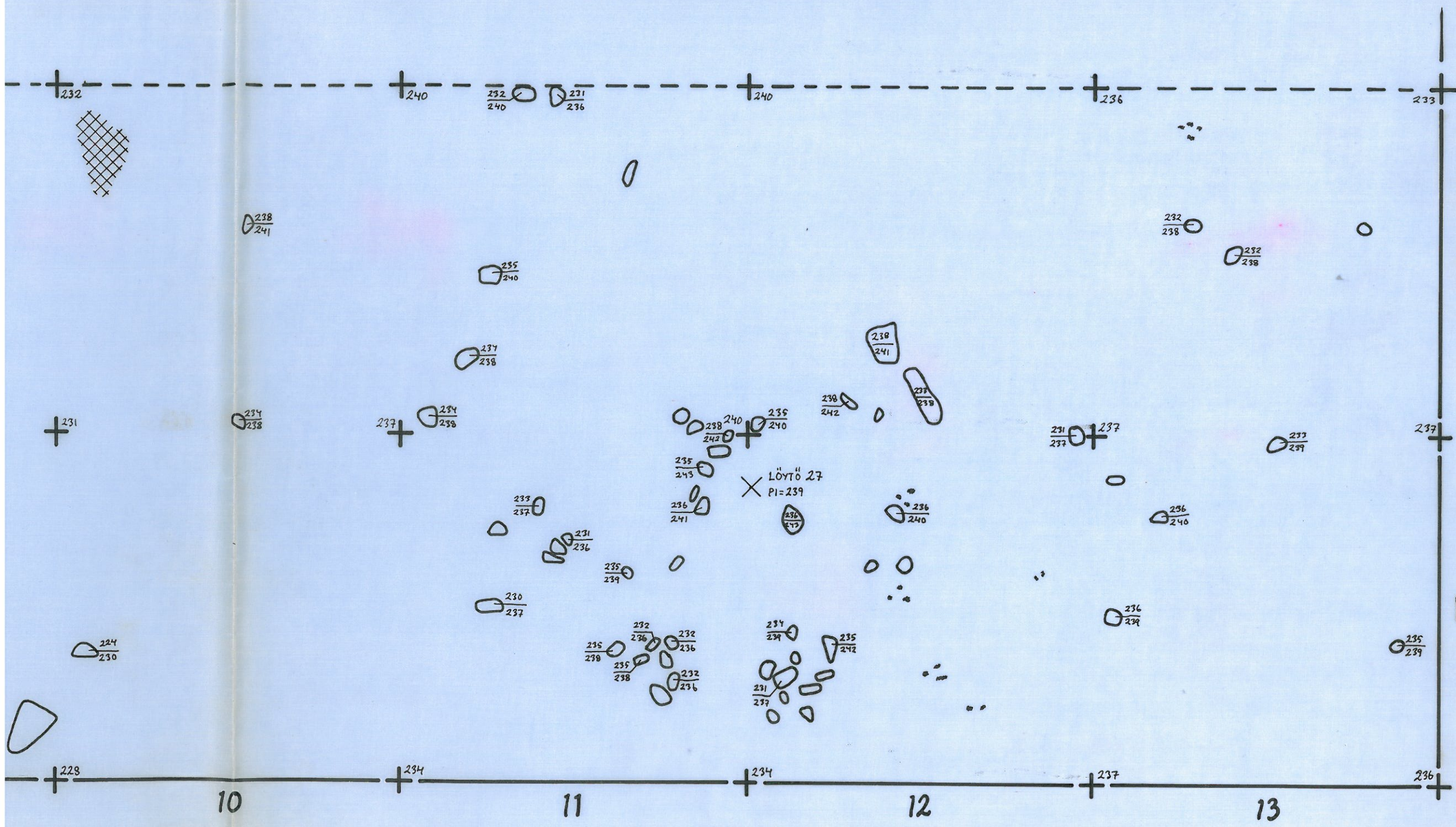
1:25

kp= 010 = 149,58 m ymp.

kertomuksen liite n:o 17

	likamaata
	hiililäiskä
	nokimaata
	punamaata
	kivi

232 240 232/240 231/236 240 236 233

238/241

232/238

232/238

235/240

237/238

238/241

237/239

231

234/238

237 234/238

238/242 240 235/240

238/242

231/237 237

233/239

237

235/243

LÖYTÖ 27
PI=239

236/241

236/240

236/240

233/237

231/236

235/239

230/237

232/236 232/236

234/239

235/242

236/239

235/239

224/230

235/238

232/236 232/236

231/237

228 234 234 237 236

10

11

12

13

G

F

KEMIJÄRVI LUUSUA NEITILÄ 4

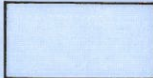

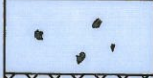

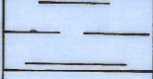

P. Sarvas 1964

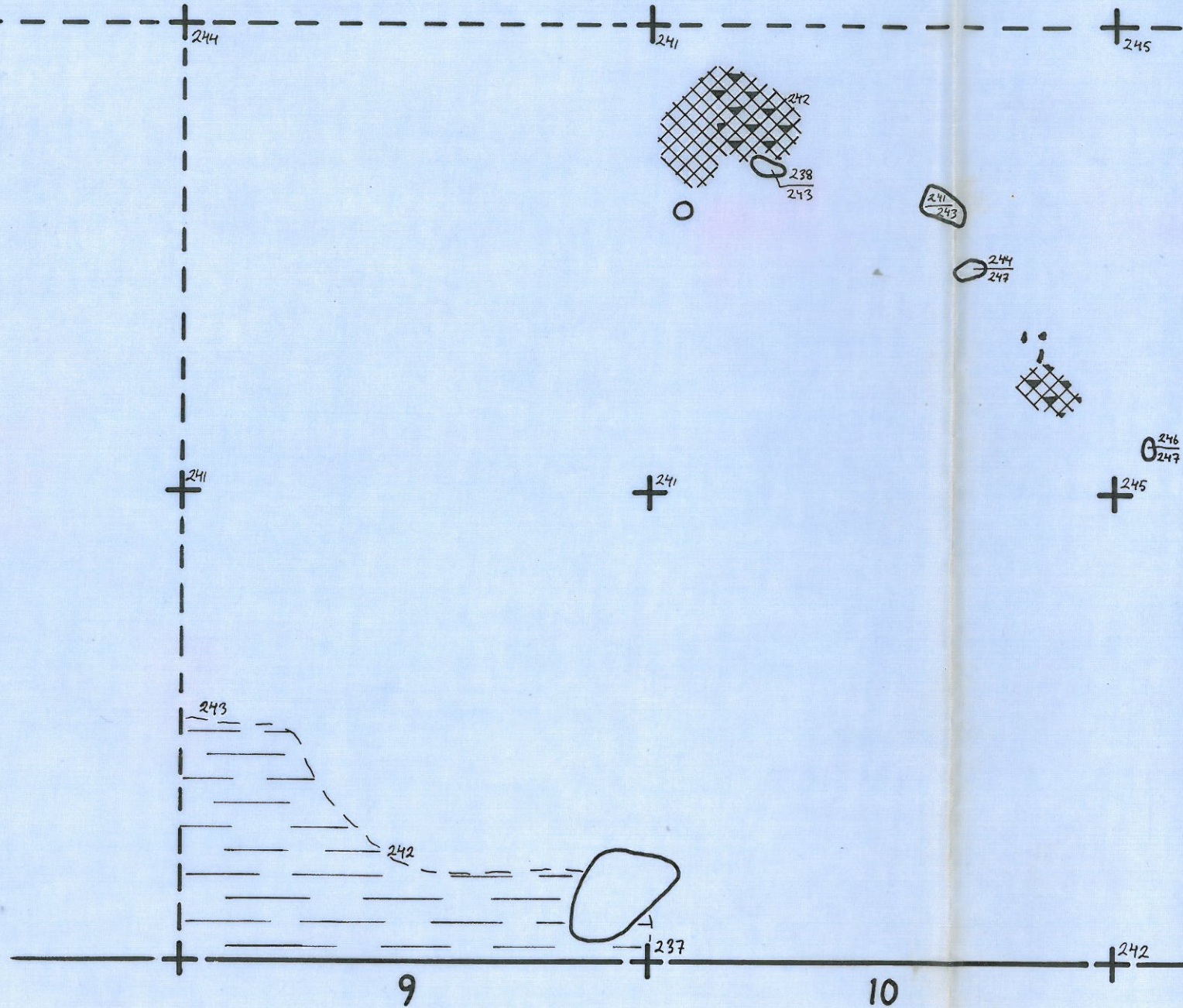
taso 15

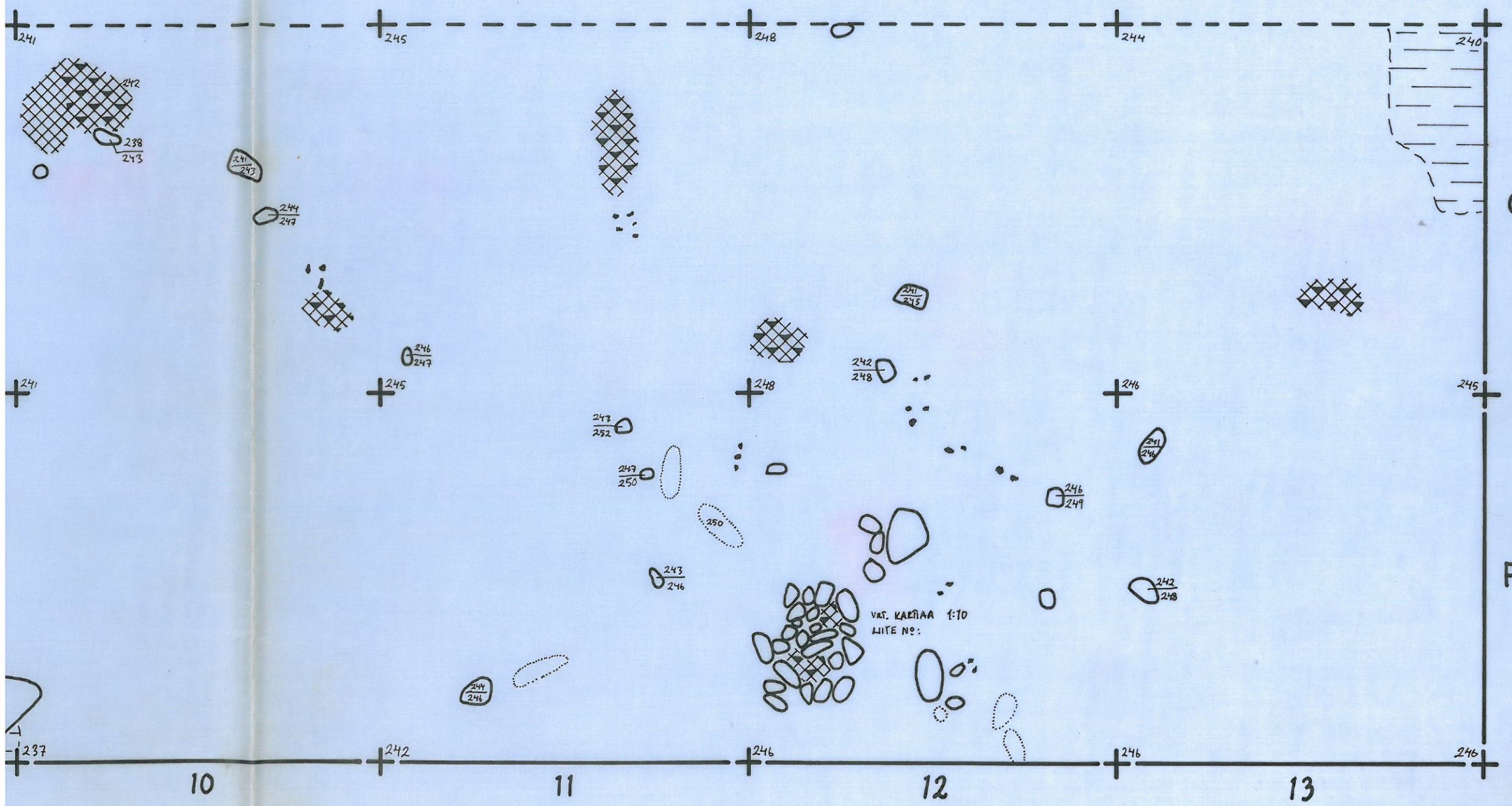
1:25

kp = 010 = 149,58 m ymp.

kertomuksen liite n:o 18

	likamaata
	alue, jolla palanutta luuta
	hiililäiskiä
	nokimaata
	punamaata
	savihietaa
	kivi

241
242
238
243

241
243

244
247

246
247

247
252

247
250

250

243
246

244
246

241
245

242
248

241
246

246
249

242
248

237

242

246

246

246

240

10

11

12

13

G

F

VAT. KAPITAA 1:10
ЛИТЕ №:

KEMIJÄRVI LUUSUA NEITILÄ 4

P. Sarvas 1964

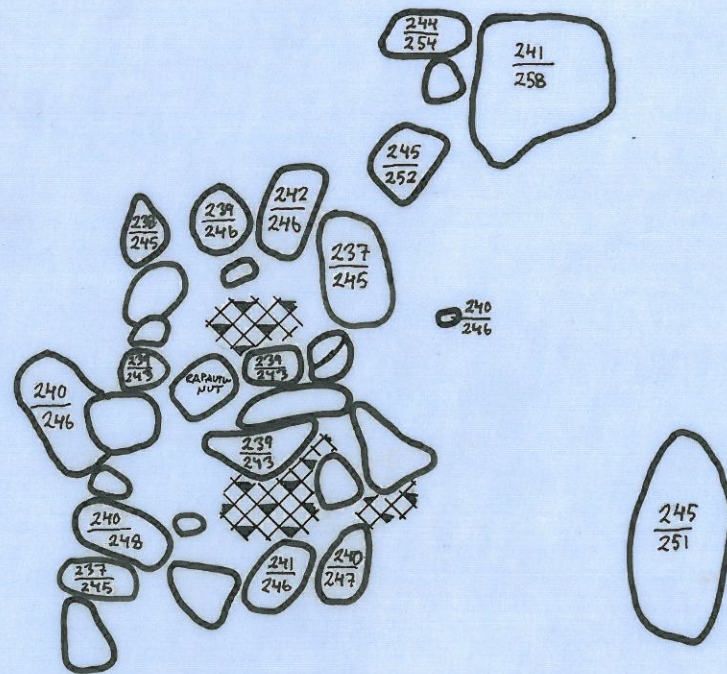
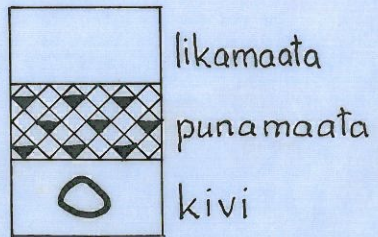
kiveys ruudussa F:12, 15. krs.

virt. tasoon 15, liite n:o 18

1:10

kp=010=149,58 m ymp.

kertomuksen liite n:o 19

KEMIJÄRVI LUUSUA NEITILÄ 4

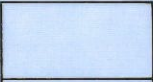
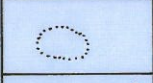

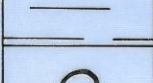

P. Sarvas 1964

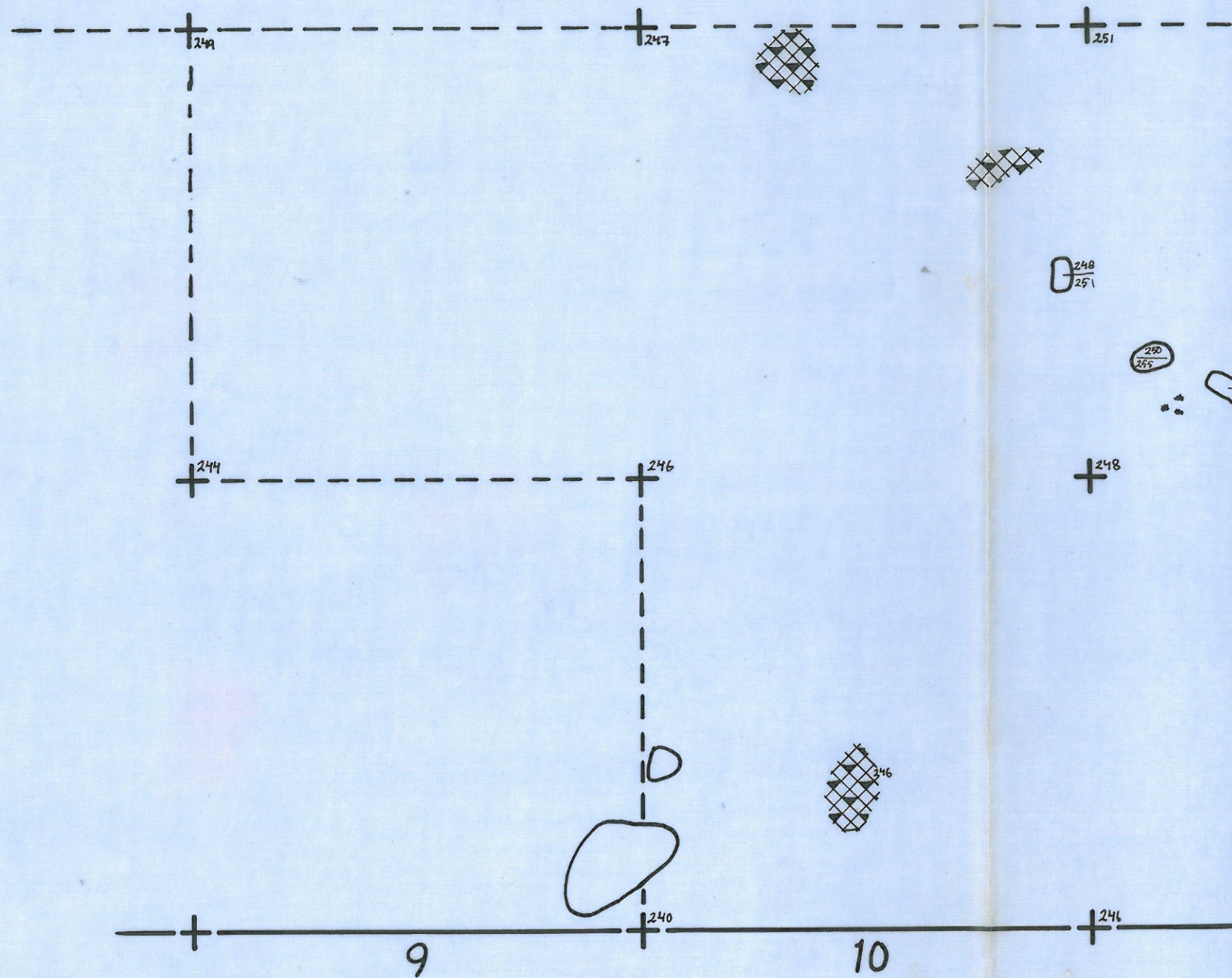
taso 16

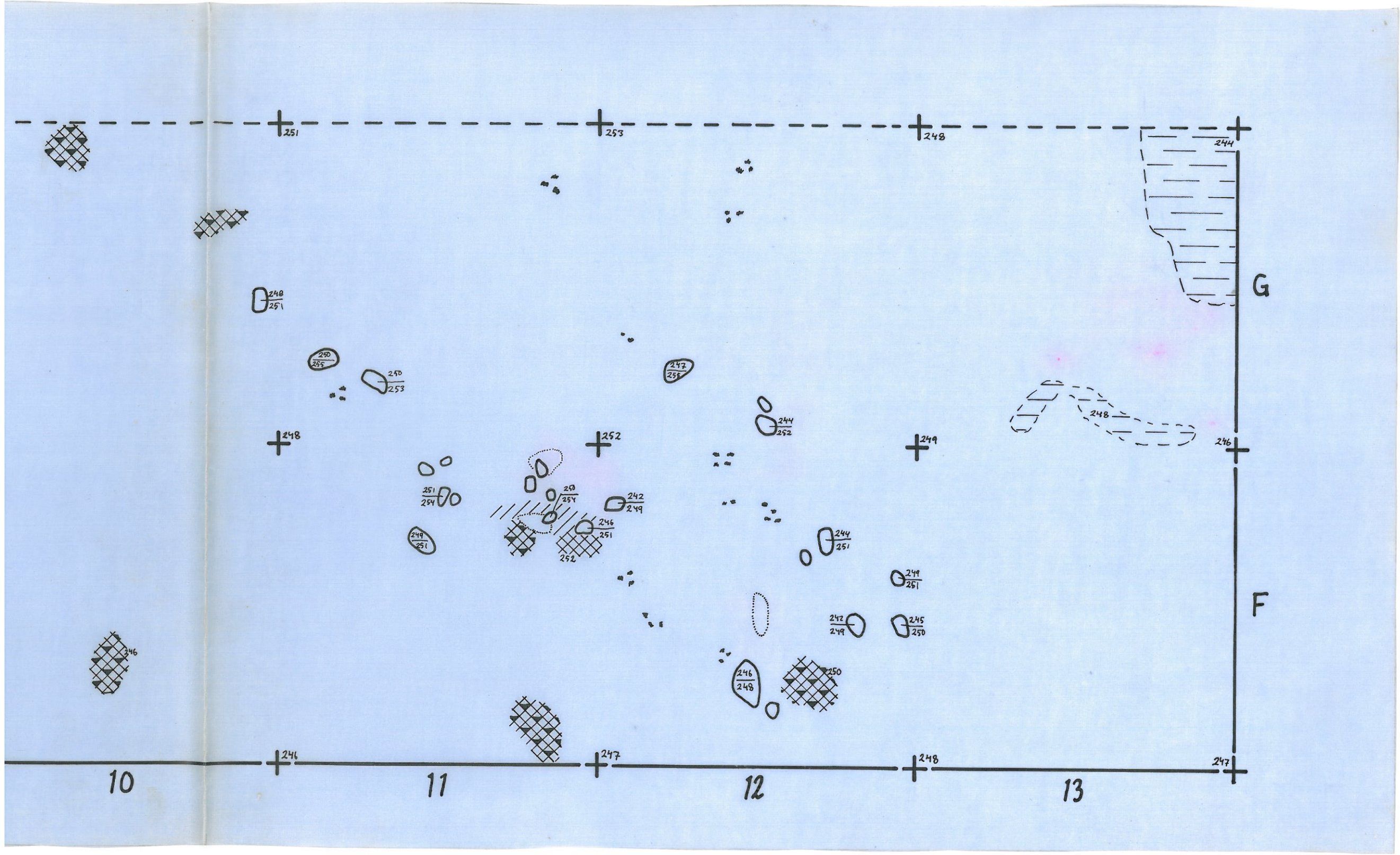
1:25

kp = 010 = 149,58 m ymp.

kertomuksen liite n:o 20

	likamaata
	alue, jolla palanutta luuta
	hiililäiskä
	mustahkoa likamaata (tuhkapitoista?)
	nokimaata
	punamaata
	savihietaa
	kivi

251

253

248

244

240
251

250
255

250
253

247
255

248

252

249

246

251
254

250
254

242
249

244
252

249
251

246
251
252

244
251

249
251

F

242
249

245
250

246

246
248

250

246

247

248

247

10

11

12

13

G

KEMIJÄRVI LUUSUA NEITILÄ 4

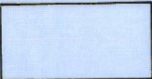

P. Sarvas 1964

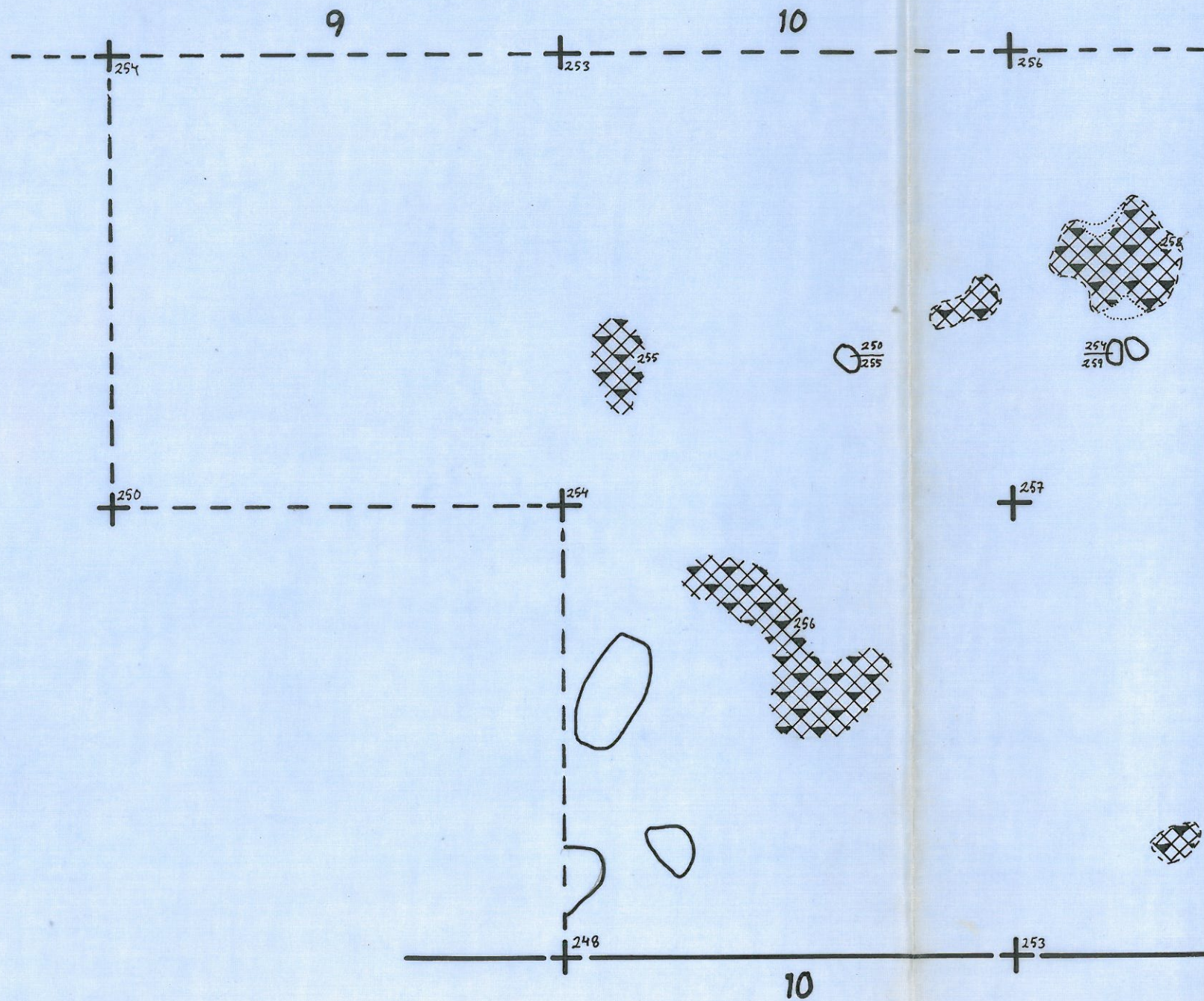
taso 17

1:25

kp= 010= 149,58 m ymp.

kertomuksen liite n:o 21

	likamaata
	alue, jolla palanutta luuta
	hiililäiskä
	nokimaata
	punamaata
	kivi

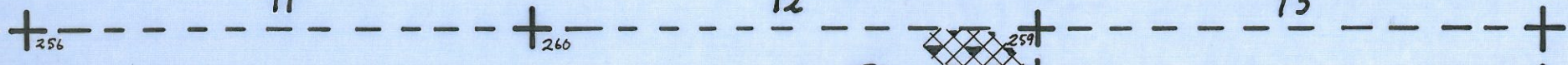
-17

10

11

12

13

250
255

254
259

257

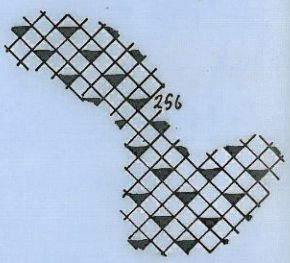
261
255

259

265
260
255

257

255

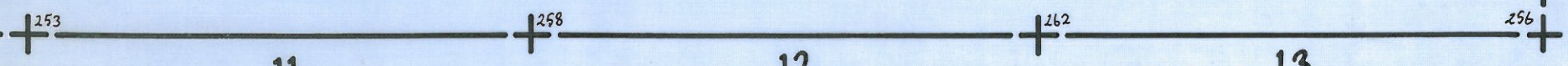

10

11

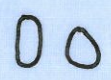
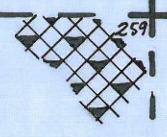
12

13

G

F

KEMIJÄRVI LUUSUA NEITILÄ 4

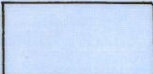
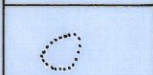

P. Sarvas 1964

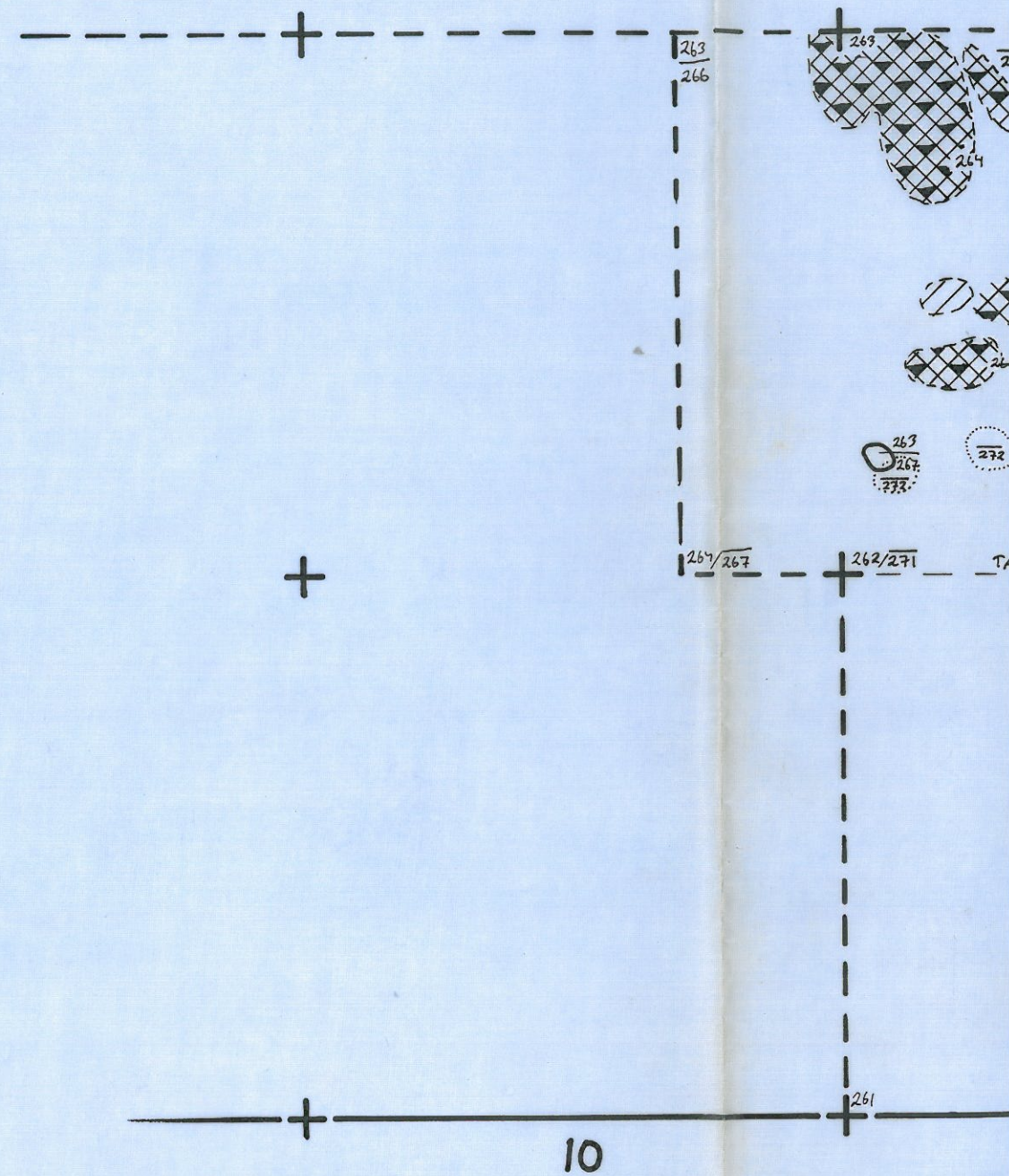
taso 18

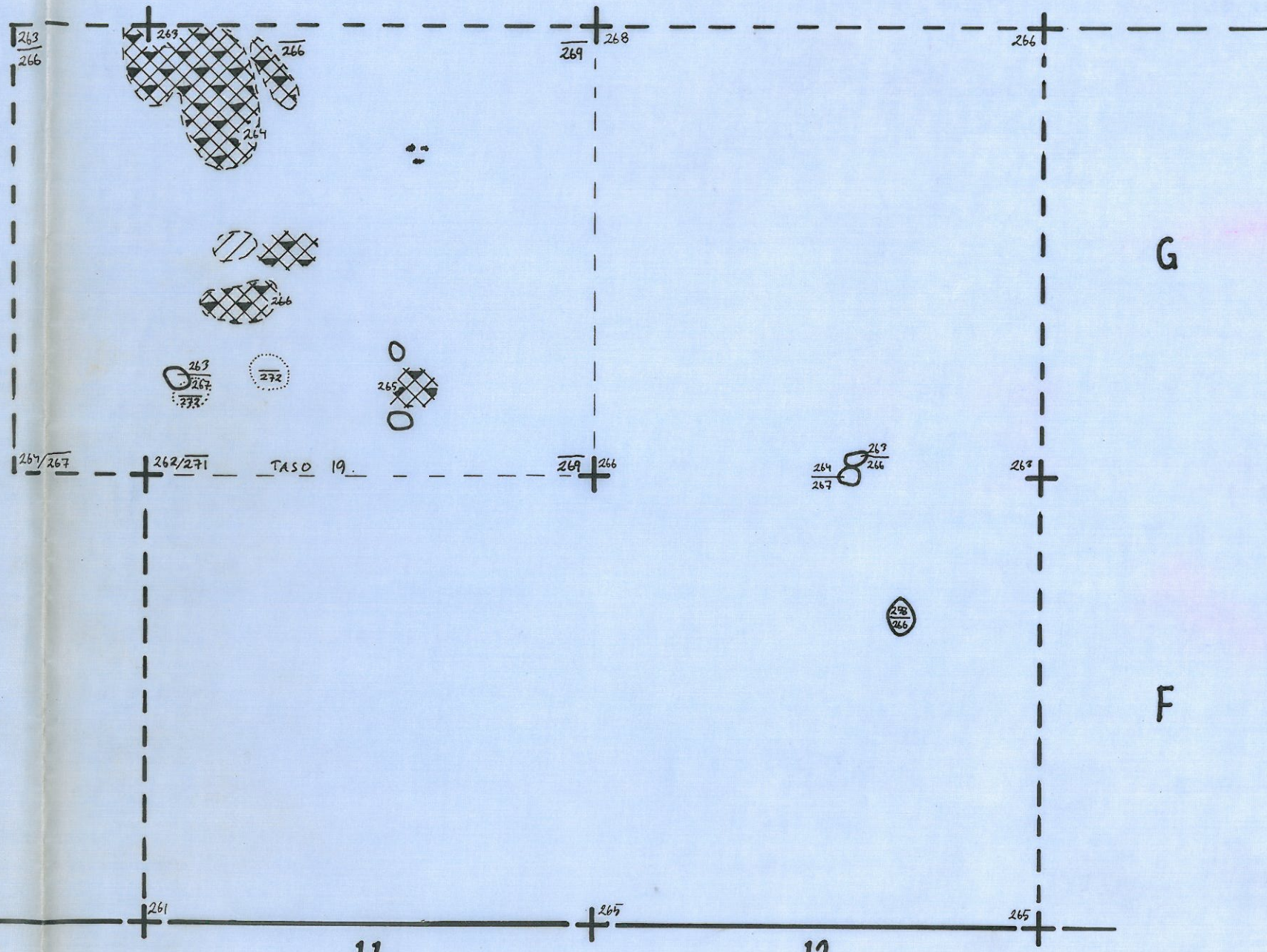
1:25

kp = 010 = 149,58 m ymp.

kertomuksen liite n:o 22

	löydötöntä tulvamaata
	alue, jolla palanutta luuta
	hiililäiskä
	likamaata
	punamaata
	kivi

G

F

10

11

12

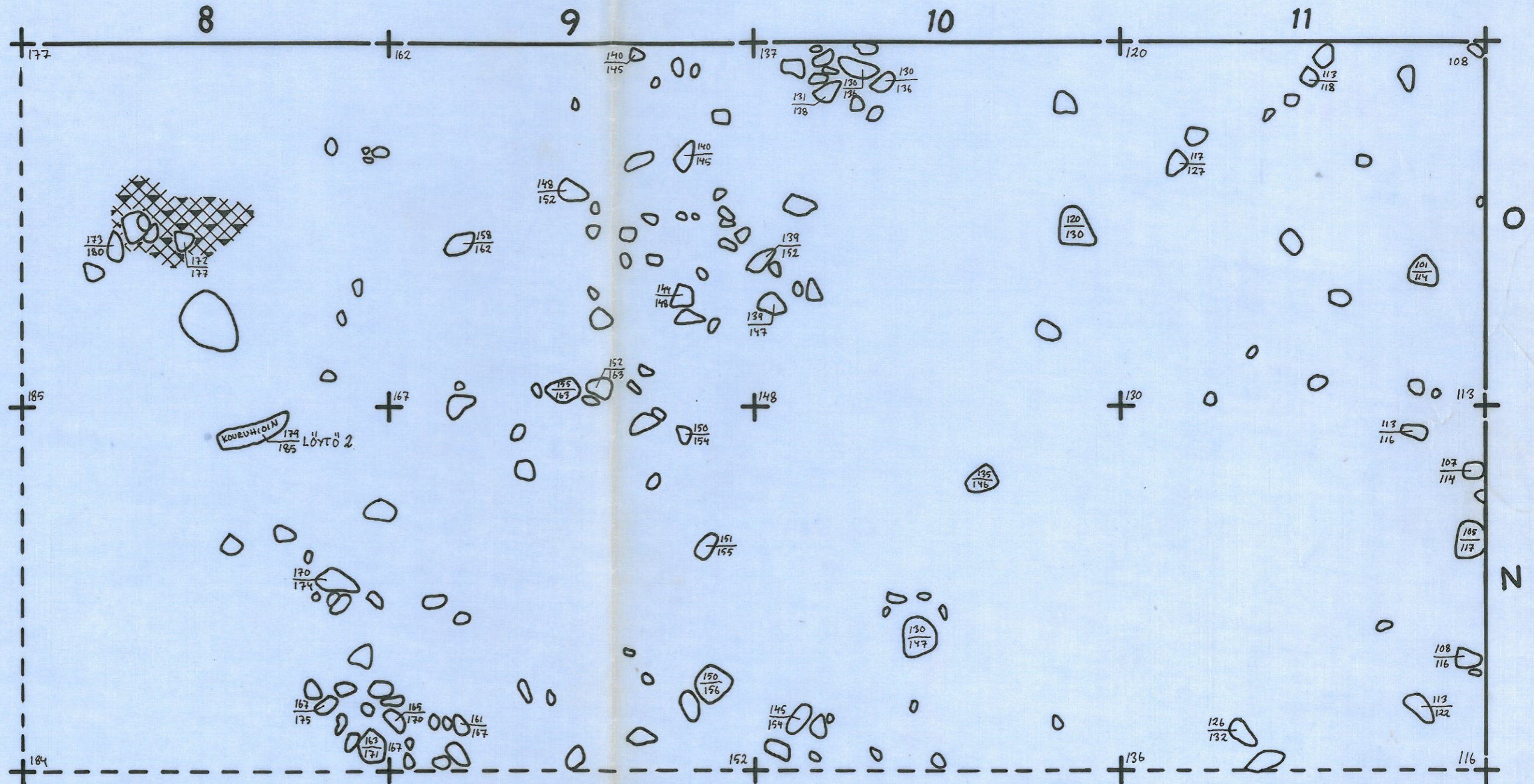
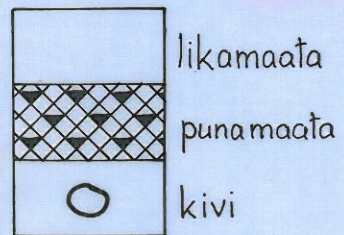
KEMIJÄRVI LUUSUA NEITILÄ 4

P. Sarvas 1964

taso 2

1:25

kp = 010 = 149,58 m ymp.
kertomuksen liite n:o 24

KEMIJÄRVI LUUSUA NEITILÄ 4

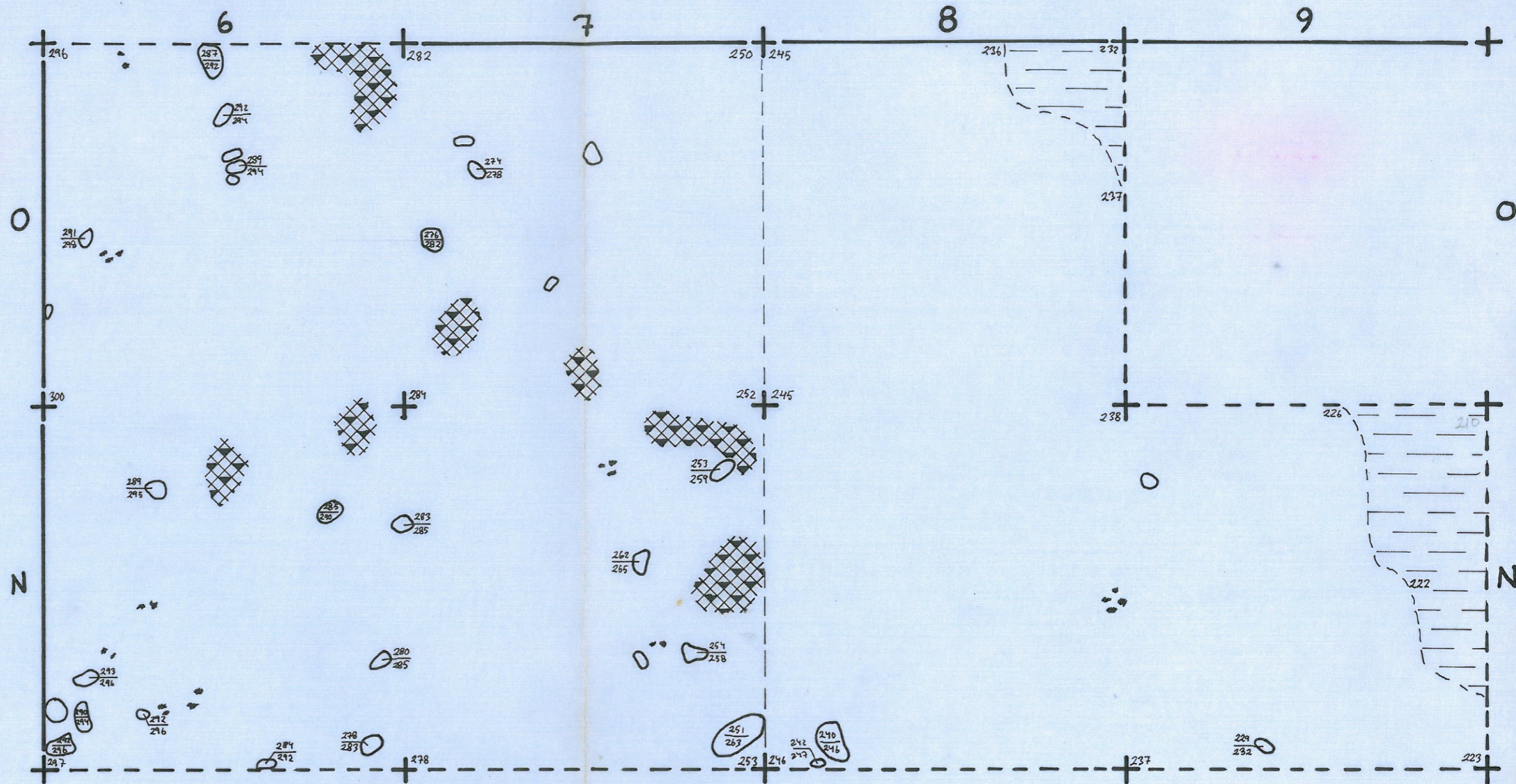
P. Sarvas 1964

taso 13

1:25

kp= 010 = 149,58 m ymp.
kertomuksen liite n:o 35

	likamaata
	hiililäiskiä
	punamaata
	savihietta
	kivi

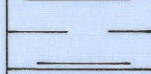

KEMIJÄRVI LUUSUA NEITILÄ 4

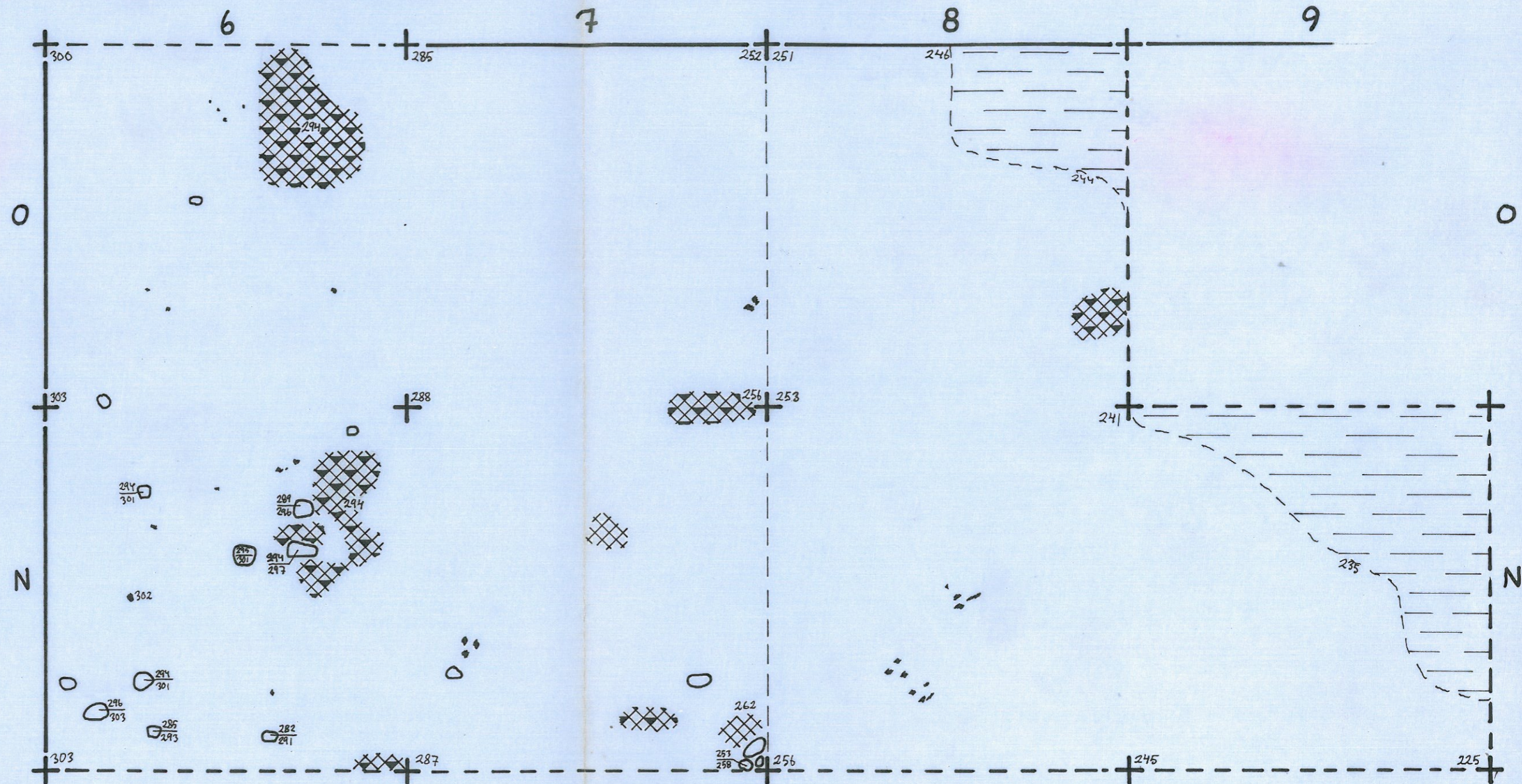
P. Sarvas 1964

taso 14

1:25

kp = 010 = 149,58 m ymp.
 kertomuksen liite n:o 36

	likamaata
	hiililäiskä
	nokimaata
	punamaata
	savihietta
	kivi

KEMIJÄRVI LUUSUA NEITILÄ 4

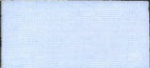

P. Sarvas 1964

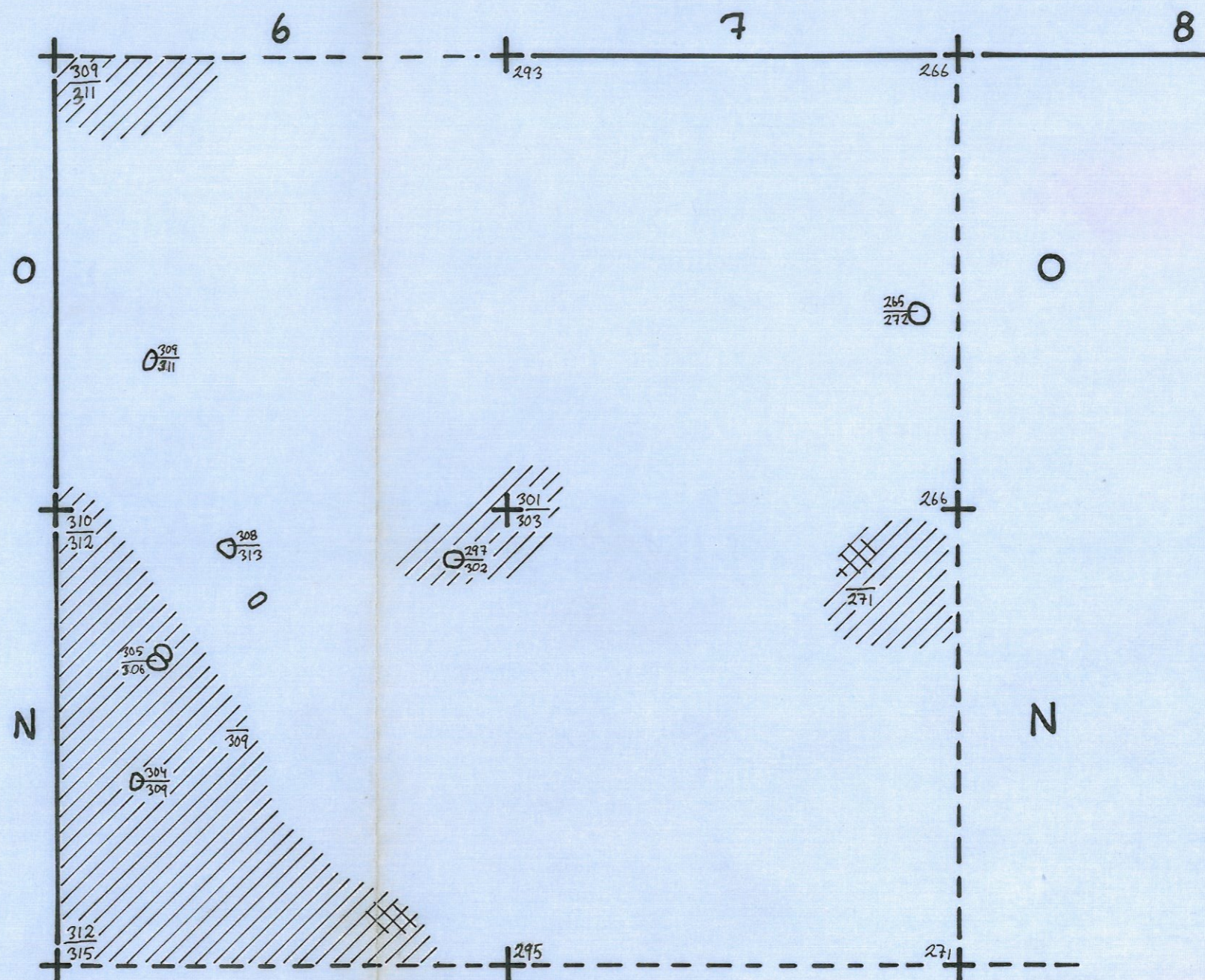
taso 15

1:25

kp= 010 = 149,58 m ymp.

kertomuksen liite n:o 37

	savihietaa
	heikkoa likamaata
	heikkoa nokimaata
	kivi

KEMIJÄRVI LUUSUA NEITILÄ 4

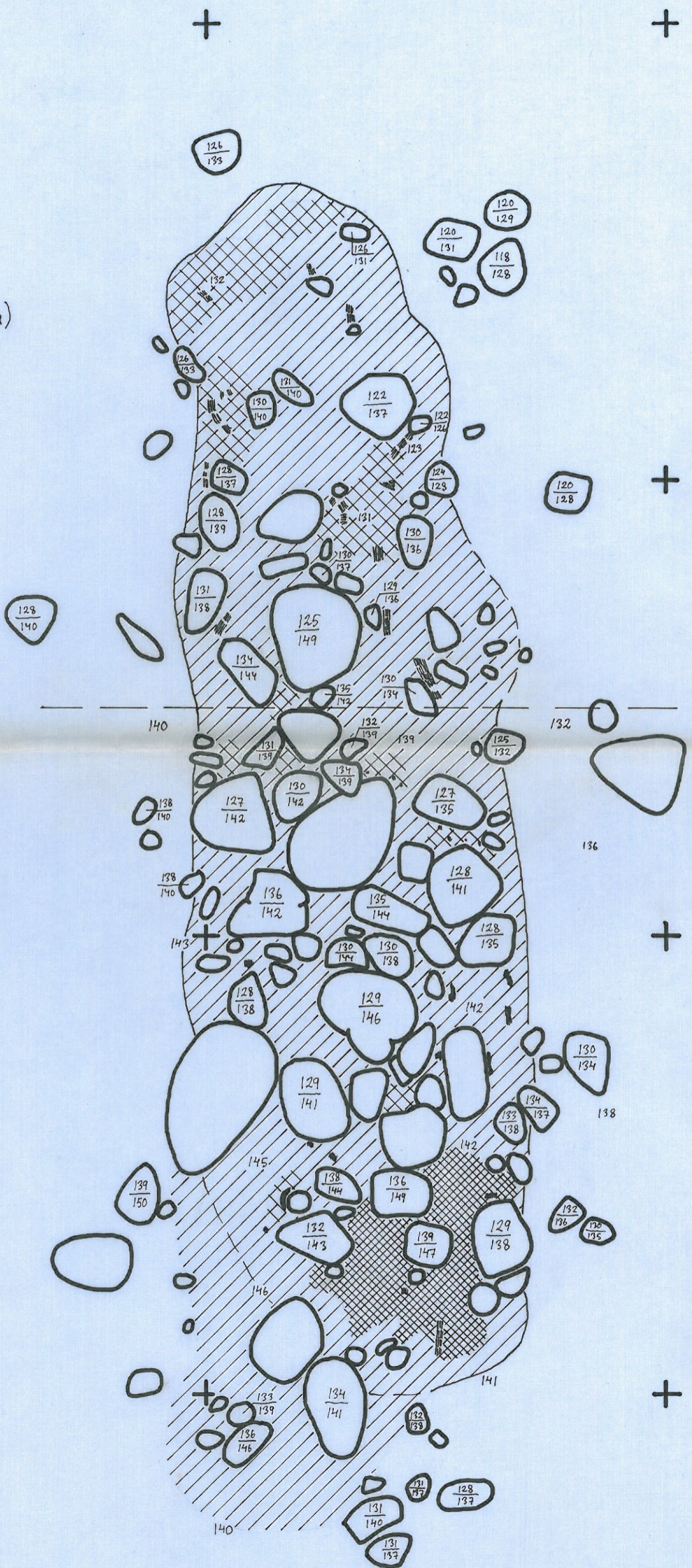
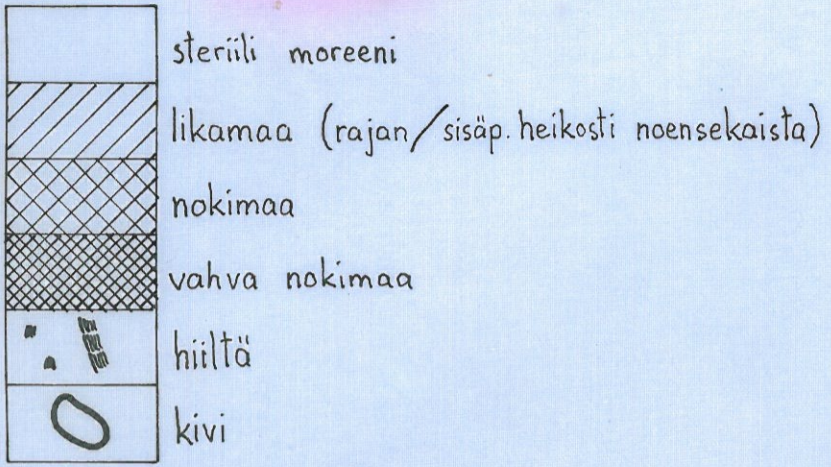
P. Sarvas 1964

taso 3

1:10

kp=065 = 149,58 m ymp.

kertomuksen liite n:o 40

KEMIJÄRVI LUUSUA NEITILÄ 4

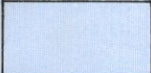

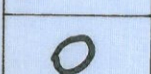
P. Sarvas 1964

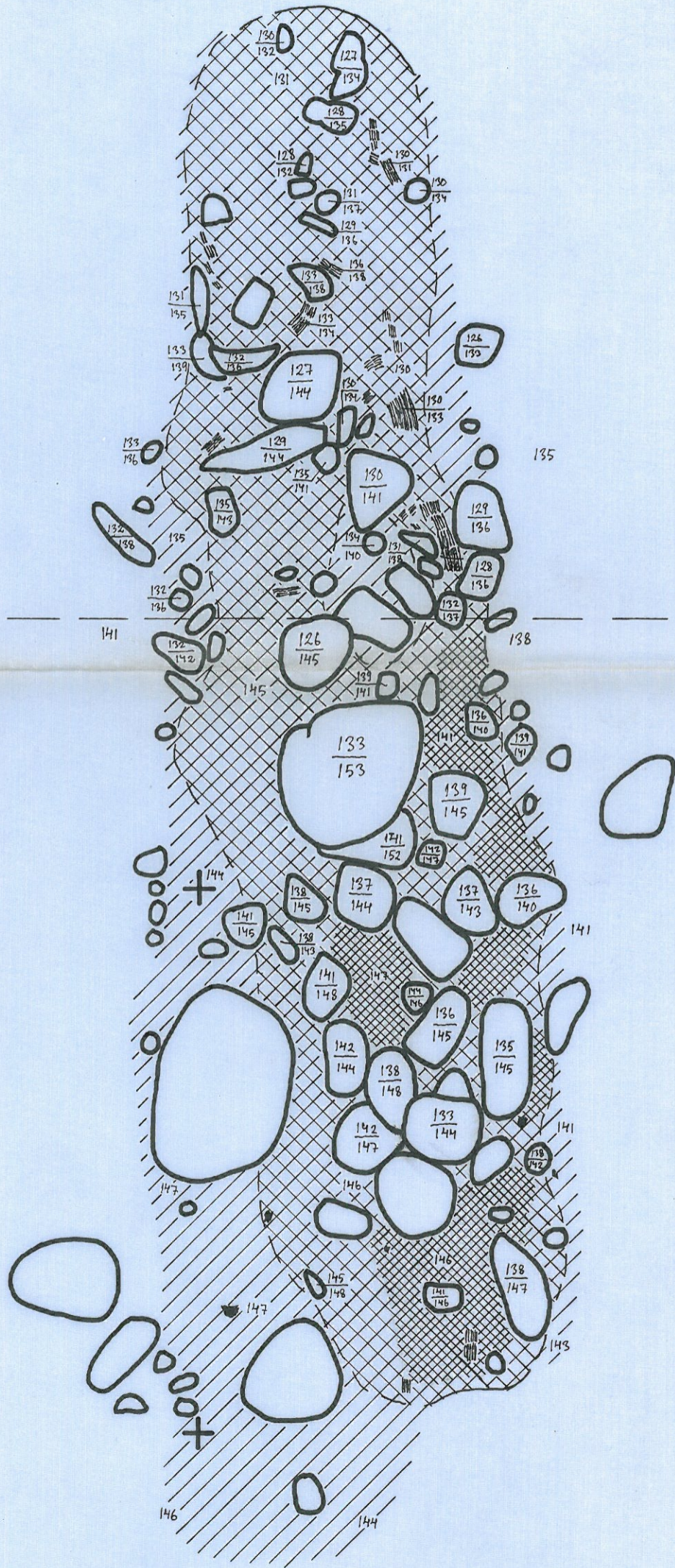
taso 4

1:10

kp=065 = 149,58 m ymp.

kertomuksen liite n:o 4/

	steriili moreeni
	likamaa
	nokimaa
	vahva nokimaa
	hiiltä
	kivi

KEMIJÄRVI LUUSUA NEITILÄ 4

P. Sarvas 1964

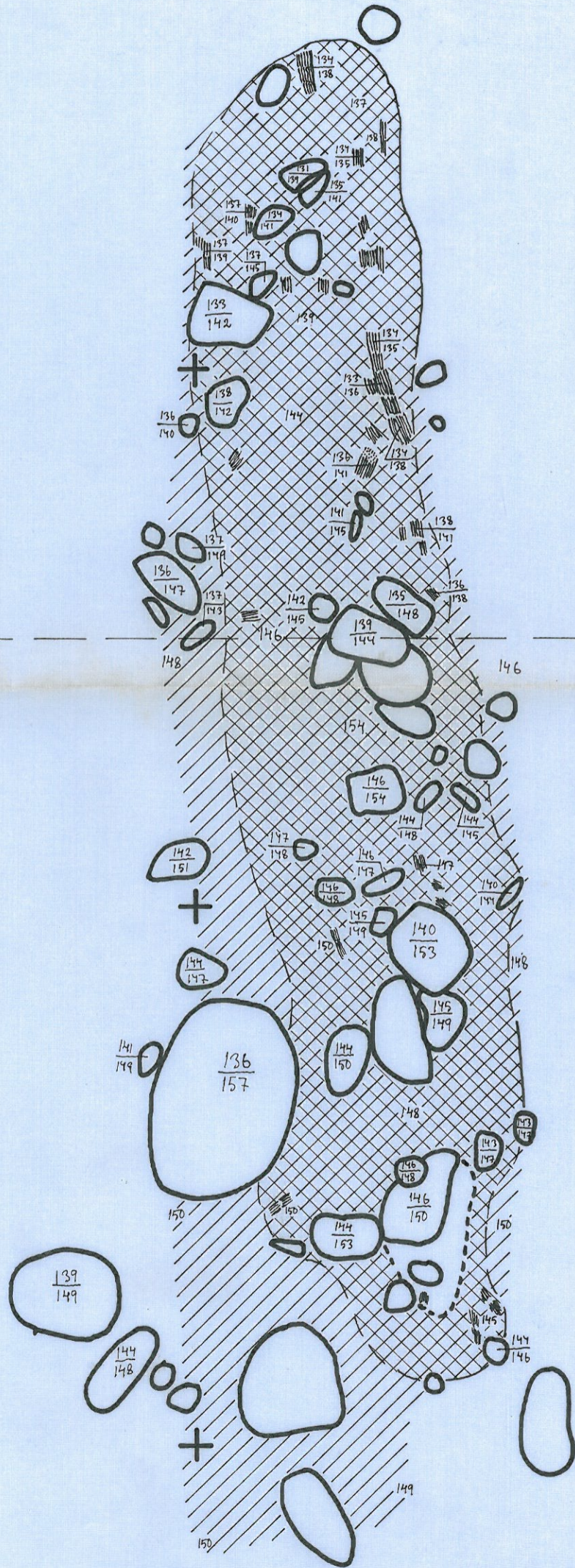
taso 5

1:10

kp=065 = 149,58 m ymp.

kertomuksen liite n:o 42

	steriili moreeni
	likamaa
	vahva nokimaa
	hiiltä
	kivi
	rapautunutta kiveä

KEMIJÄRVI LUUSUA NEITILÄ 4

P. Sarvas 1964

P. Sarvas 1964

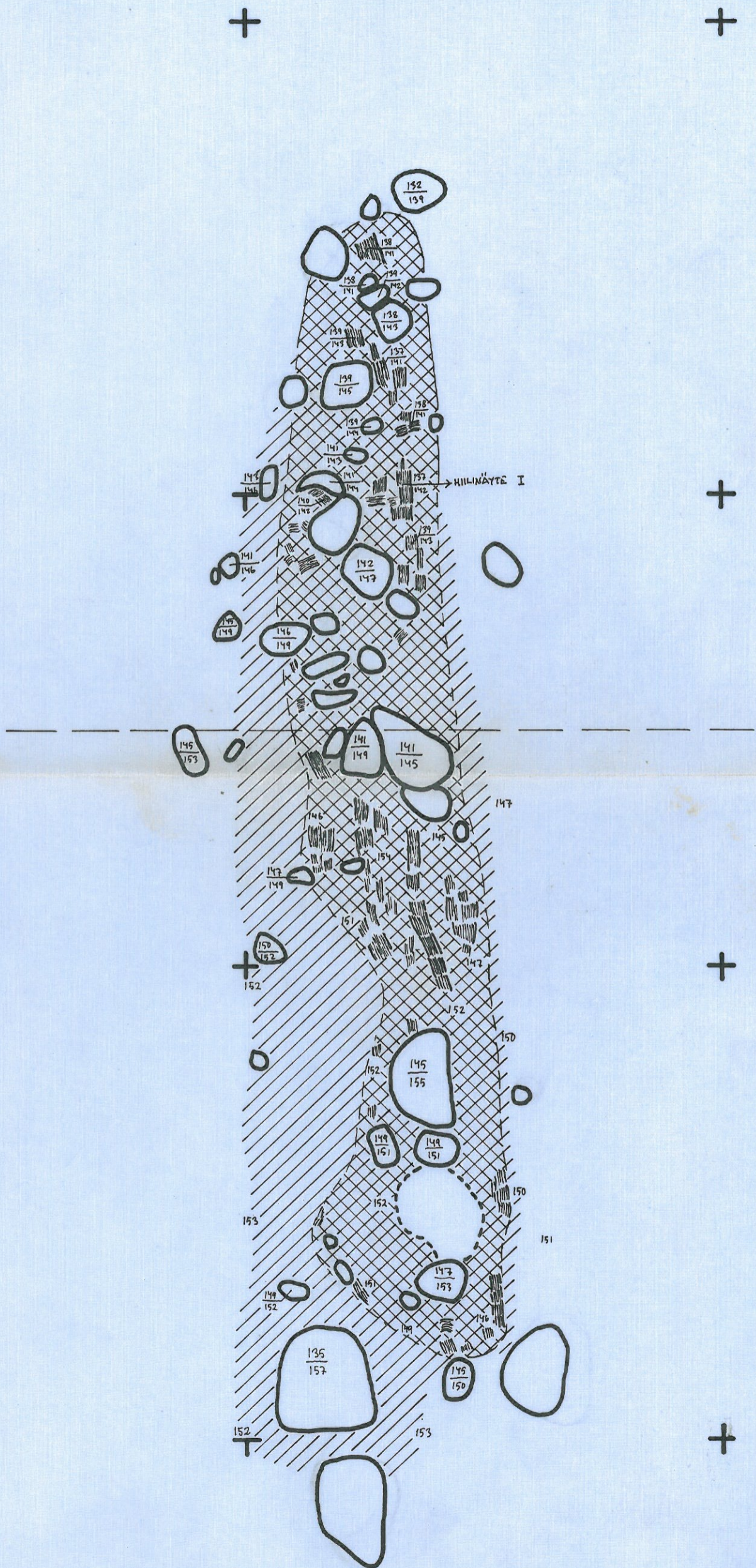
taso 6

1:10

kp=065 = 149,58 m ymp.

kertomuksen liite n:o 43

	steriili moreeni
	likamaa
	vahva nokimaa
	hiiltä
	kivi
	rapautunutta kiveä

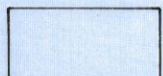

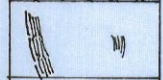

KEMIJÄRVI LUUSUA NEITILÄ 4

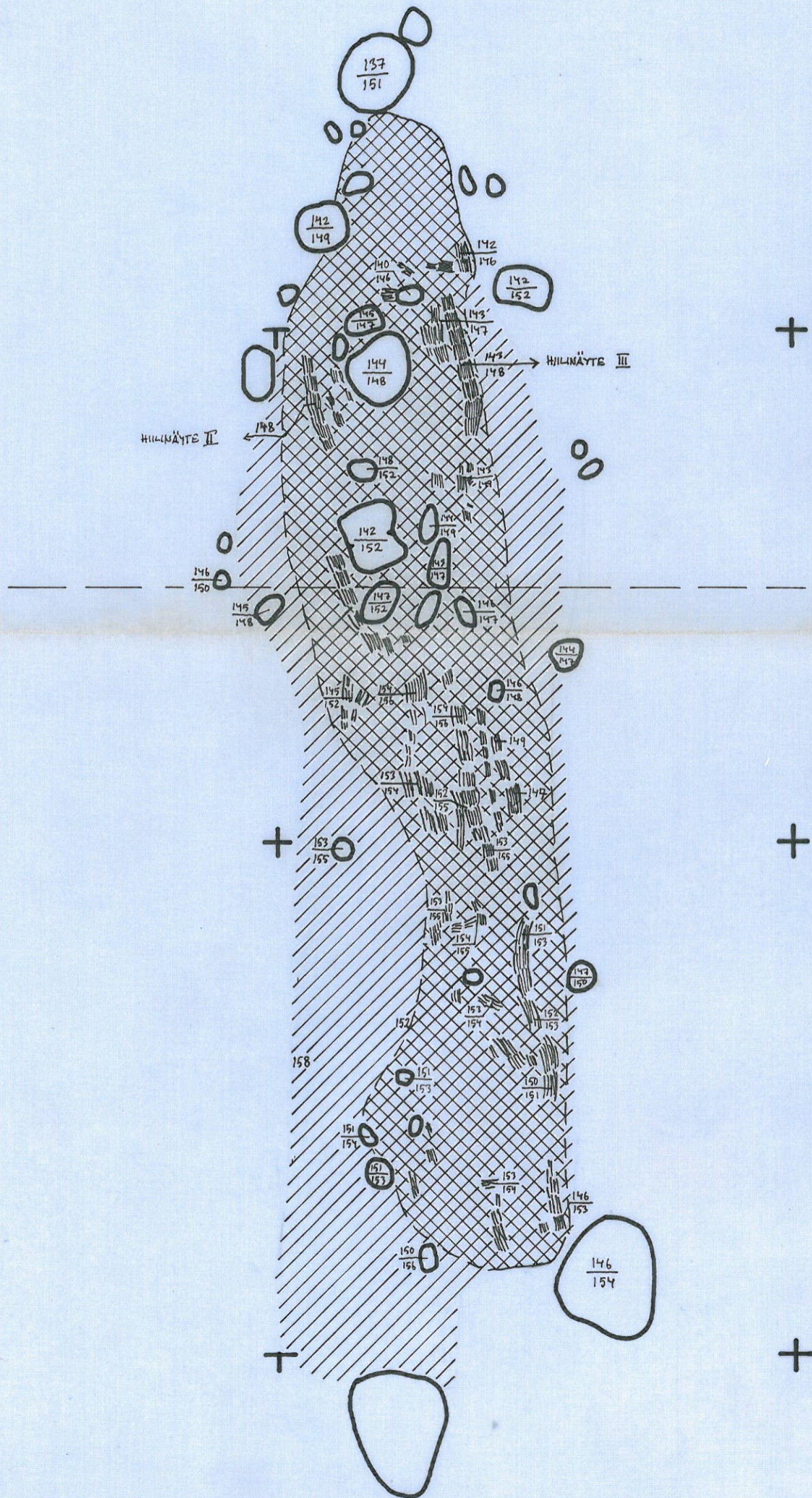
P. Sarvas 1964

taso 7

1:10

kp=065 = 149,58 m ymp.
 kertomuksen liite n:o 44

	steriili moreeni
	likamaa
	vahva nokimaa
	hiiltä
	kivi

KEMIJÄRVI LUUSUA NEITILÄ 4

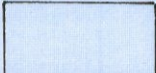

P. Sarvas 1964

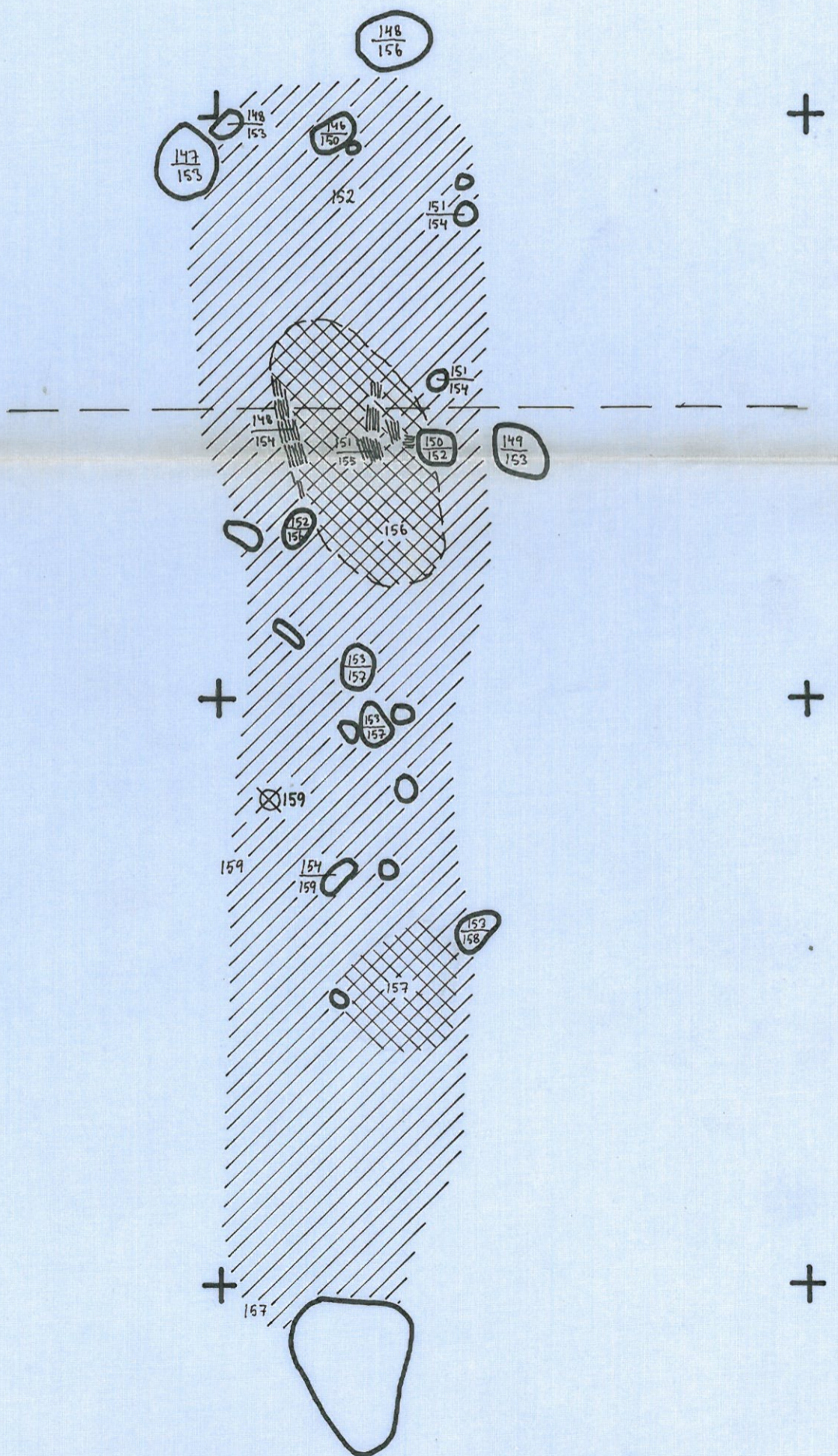
taso 8

1:10

kp=065=149,58 m ymp.

kertomuksen liite n:o 45

⊗	keramiikkaa
	steriili moreeni
	likamaa
	nokimaa
	hiiltä
	kivi

KEMIJÄRVI LUUSUA NEITILÄ 4

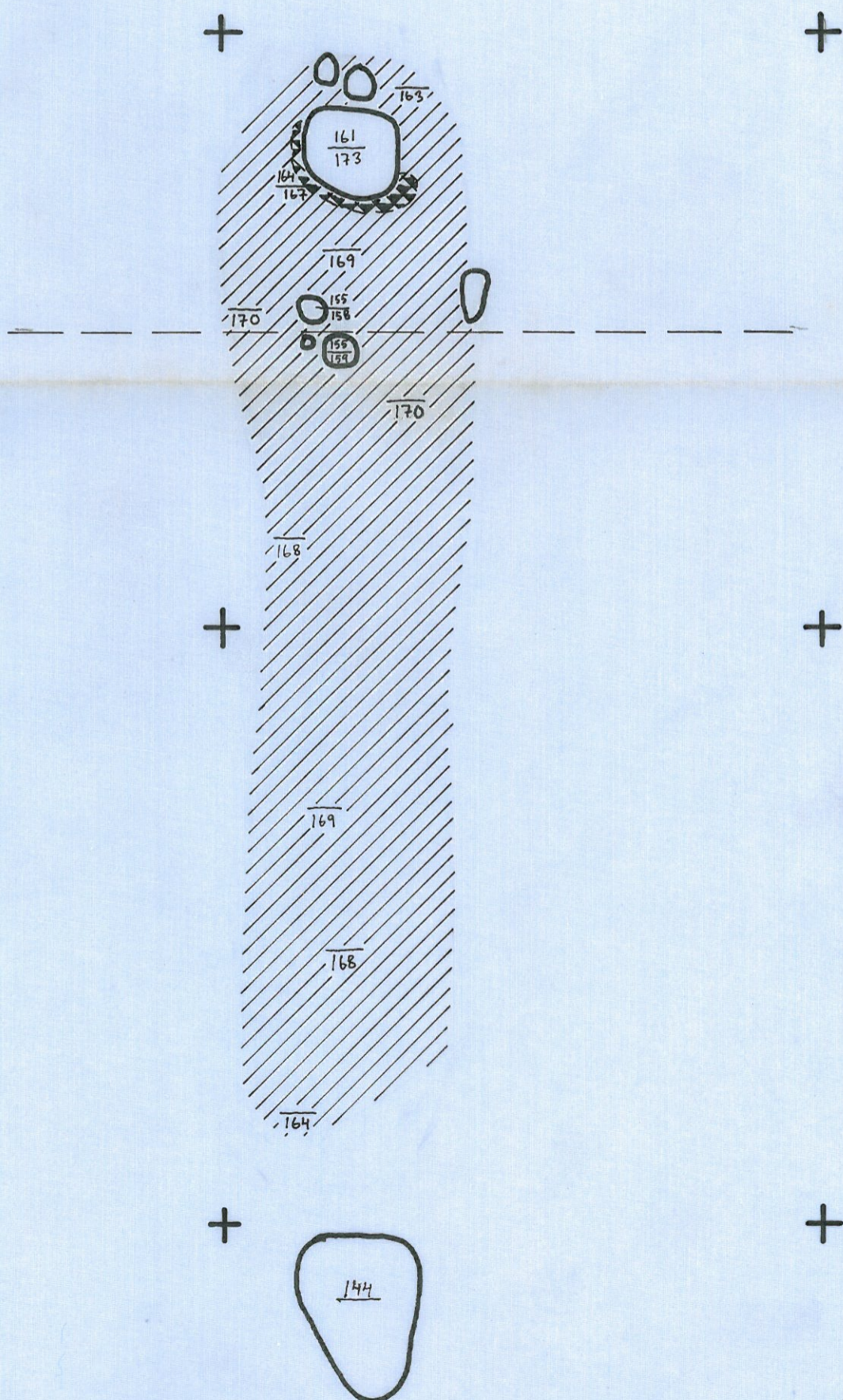
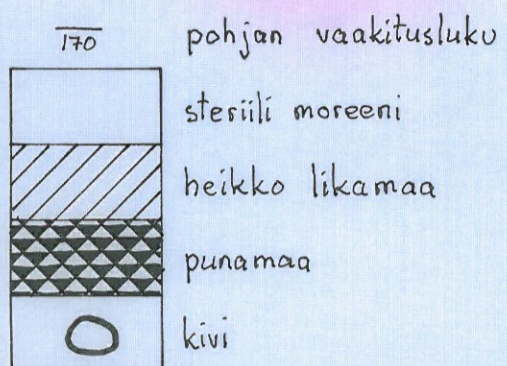
P. Sarvas 1964

taso 9

1:10

kp = 065 = 149,58 m ymp.

kertomuksen liite n:o 46

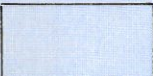
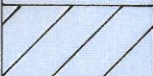

KEMIJÄRVI LUUSUA NEITILÄ 4

P. Sarvas 1964

1:10

kp= 065= 149,58 m ymp.

kertomuksen liite n:o 47

	steriili moreeni
	heikkoa likamaata
	likamaata
	nokimaata
	vahvaa nokimaata
	hiiltä
	kivi

